

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O MUZEJIMA

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O MUZEJIMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju uvjeti i način obavljanja muzejske djelatnosti, ustrojstvo i način rada muzeja, muzejska građa, stručna muzejska zvanja, te druga pitanja od značenja za muzejsku djelatnost.

Muzejska je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku i obavlja se kao javna služba.

Izrazi koji u ovom Zakonu imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se na muške i ženske osobe.

Članak 2.

Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose odredbe Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006.) koje se primjenjuju na privatne muzeje i galerije.

Članak 3.

U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja:

1. *muzejska djelatnost*: nabavka, sabiranje, zaštita, istraživanje, komuniciranje i izlaganje u svrhu proučavanja, edukacije i uživanja civilizacijskih, kulturnih materijalnih i nematerijalnih i prirodnih dobara, te njihova stručna i znanstvena obrada i sistematizacija u zbirke, trajna zaštita muzejske građe, muzejske dokumentacije i muzejski prezentiranih baštinskih lokaliteta i nalazišta, te njihovo interpretiranje i prezentiranje javnosti putem različitih komunikacijskih oblika u stvarnom i virtualnom okruženju,

2. *muzej*: javna ustanova ili ustrojbeni jedinica javne ustanove koja trajno obavlja muzejsku djelatnost kao javni muzej, te ustanova, udruga, zadruga, zaklada, trgovačko društvo ili njihova ustrojbeni jedinica i obrtnik koji trajno obavljaju muzejsku djelatnost kao privatni muzeji, u službi društva i njegovog razvitka, otvoreni za javnost, a u skladu s uvjetima propisanim ovim Zakonom,

3. *galerija*: vrsta muzeja koji kao javni ili privatni obavljaju muzejsku djelatnost u skladu s uvjetima propisanim ovim Zakonom,

4. *izložbena galerija*: galerija koja nema vlastitu muzejsku građu i obavlja muzejsku djelatnost prezentiranjem javnosti civilizacijskih, kulturnih materijalnih i nematerijalnih te prirodnih dobara u skladu s uvjetima propisanim ovim Zakonom,

5. *zbirka*: ustrojstvena jedinica unutar pravne osobe koja obavlja muzejsku djelatnost u skladu s uvjetima propisanim ovim Zakonom,

6. *muzejska građa*: civilizacijska, prirodna i kulturna materijalna i nematerijalna dobra koja su dio nacionalne i općeljudske baštine.

Članak 4.

Muzejsku djelatnost obavljaju muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba upisani u sudski ili drugi odgovarajući registar pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

Muzejsku djelatnost u skladu s ovim Zakonom mogu obavljati i centri za kulturu, otvorena i pučka učilišta i druge organizacije za izobrazbu odraslih kojima su osnivači općine i gradovi koji imaju do 10.000 stanovnika, ako je na taj način osigurana održivost obavljanja navedene djelatnosti u tim općinama i gradovima.

Članak 5.

Muzeji i galerije mogu obavljati i druge djelatnosti koje se obavljaju uz muzejsku djelatnost sukladno posebnim propisima te statutu muzeja i galerije.

Obavljanjem djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka muzeji i galerije ne smiju narušavati stručne i tehničke standarde propisane za određenu vrstu muzeja i galerije u smislu članka 16. ovoga Zakona te statutom utvrđenu javnu misiju muzeja i galerije.

Ako u obavljanju muzejske i druge djelatnosti muzej i galerija ostvari dobit, ta se dobit upotrebljava isključivo za obavljanje i razvoj muzejske djelatnosti u skladu s aktom o osnivanju i statutom.

Odredbe stavka 3. ovoga članka ne primjenjuje se na muzeje i galerije iz članka 6. ovoga Zakona.

Članak 6.

Muzej i galerija sa sjedištem u drugoj državi članici Europske unije ili drugoj državi ugovornici Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru može trajno obavljati muzejsku djelatnost u Republici Hrvatskoj ako obavljanje muzejske djelatnosti upiše u sudski ili drugi odgovarajući registar u Republici Hrvatskoj.

Iznimno, muzej i galerija iz stavka 1. ovoga članka može obavljati muzejsku djelatnost na privremenoj ili povremenoj osnovi u Republici Hrvatskoj najdulje devedeset dana u kalendarskoj godini, bez upisa muzejske djelatnosti u sudski ili drugi odgovarajući registar u Republici Hrvatskoj, sukladno odredbama ovoga Zakona, Zakona o uslugama i Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Na muzeje i galerije iz stavka 2. ovoga članka ne primjenjuju se odredbe glava III. i V. ovoga Zakona.

Muzej i galerija iz stavka 2. ovoga članka dužni su obavijestiti ministarstvo nadležno za poslove kulture o započinjanju obavljanja muzejske djelatnosti u Republici Hrvatskoj na privremenoj ili povremenoj osnovi elektroničkim putem, neposrednim uručanjem obavijesti, slanjem obavijesti putem pošte ili na drugi prikladan način, što će ministarstvo nadležno za poslove kulture upisati u očevidnik iz članka 18. stavka 1. ovoga Zakona.

Članak 7.

Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba obvezno se u obavljanju svoje djelatnosti povezuju u sustav muzeja Republike Hrvatske radi primjene jedinstvenog stručnog pristupa obavljanju muzejske djelatnosti.

Način i mjerila za povezivanje u sustav muzeja Republike Hrvatske pravilnikom propisuje ministar nadležan za kulturu na prijedlog Hrvatskoga muzejskog vijeća.

II. MUZEJSKA GRAĐA I MUZEJSKA DOKUMENTACIJA

Članak 8.

Muzejska građa i muzejska dokumentacija štite se kao kulturno dobro i na njih se primjenjuju propisi o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba dužni su redovito upisivati muzejske predmete u inventarnu knjigu i voditi drugu dokumentaciju o muzejskoj građi i muzejskoj djelatnosti te prijavljivati nadležnom tijelu muzejsku građu i dokumentaciju radi uspostavljanja zaštite u skladu s propisima o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Ministar nadležan za kulturu na prijedlog Hrvatskoga muzejskog vijeća donosi pravilnik kojim se propisuje sadržaj i način vođenja dokumentacije o muzejskoj građi i muzejskoj djelatnosti iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 9.

Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba dužni su omogućiti uvid u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju radi njene stručne i znanstvene obrade.

Ministar nadležan za kulturu na prijedlog Hrvatskoga muzejskog vijeća donosi pravilnik kojim se utvrđuju uvjeti i način ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 10.

Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba mogu muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju pribavljati kupnjom, darovanjem, nasljeđivanjem, zamjenom te terenskim radom i istraživanjem te na drugi zakonom dopušteni način.

Prodaju, darovanje i zamjenu muzejske građe i dokumentacije mogu muzeji i galerije kojima su osnivači ili suosnivači Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine te muzeji, galerije i zbirke unutar javnih ustanova obaviti samo uz prethodno odobrenje ministarstva nadležnog za poslove kulture po pribavljenom mišljenju Hrvatskoga muzejskog vijeća. Sredstva dobivena prodajom muzejske građe i dokumentacije mogu se upotrijebiti isključivo za nabavu muzejske građe i muzejske dokumentacije.

Pravni posao sklopljen protivno odredbi stavka 2. ovoga članka smatra se ništetnim.

Članak 11.

Terensko istraživanje i prikupljanje muzejske građe obavlja se u skladu sa zakonom i drugim propisima o zaštiti kulturnih dobara i zaštiti prirode.

Ako istraživanje i prikupljanje muzejske građe iz stavka 1. ovoga članka provode druge pravne i fizičke osobe, dužne su materijalne nalaze i dokumentaciju o istraživanju i prikupljanju dostaviti muzeju i galeriji iz članka 15. stavka 1. ovoga Zakona, te muzeju, galeriji i zbirci unutar javne ustanove, koji djeluju na području na kojem je obavljeno terensko istraživanje i prikupljanje, ako ispunjavaju uvjete za njihov smještaj, stručnu obradu i izlaganje.

Ako na području na kojem je obavljeno terensko istraživanje i prikupljanje muzejske građe ne postoji muzej i galerija iz članka 15. stavka 1. ovoga Zakona, odnosno muzej, galerija i zbirka unutar javne ustanove ili oni ne ispunjavaju uvjete iz stavka 2. ovoga članka, o smještaju materijalnih nalaza i dokumentacije odlučuje tijelo nadležno za zaštitu kulturnih dobara utvrđeno Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara uz prethodno mišljenje Hrvatskoga muzejskog vijeća.

Članak 12.

Muzeji i galerije te pravne osobe unutar kojih su muzeji, galerije i zbirke mogu na temelju pisanog ugovora, povjeriti muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju na čuvanje radi izlaganja drugom muzeju i galeriji te drugoj pravnoj osobi ili državnom tijelu koji ispunjavaju propisane uvjete za čuvanje povjerene im građe i dokumentacije utvrđene pravilnikom iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona.

Pravni posao koji je sklopljen protivno stavku 1. ovoga članka smatra se ništetnim.

Muzejska građa i dokumentacija u vlasništvu stranog muzeja i galerije ili strane države koju na temelju pisanog ugovora posude i preuzmu muzeji i galerije te pravne osobe unutar kojih su muzeji, galerije i zbirke radi izlaganja te stručne i znanstvene obrade ne mogu biti predmetom ovrhe i osiguranja prema posebnom propisu ako je ministar nadležan za kulturu izdao jamstvo kojim se ove pokretnine izuzimaju od ovrhe i osiguranja u Republici Hrvatskoj.

Članak 13.

U prijedorima o smještaju, te premještanju u drugi javni muzej i galeriju muzejske građe i muzejske dokumentacije koja je državno vlasništvo, odluku donosi ministarstvo nadležno za poslove kulture uz prethodno mišljenje Hrvatskoga muzejskog vijeća.

Protiv odluke ministarstva nadležnog za poslove kulture žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.

Članak 14.

Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba dužni su svakih pet godina izvršiti reviziju muzejske građe i o tome dostaviti izvješće ministarstvu nadležnom za poslove kulture i osnivaču.

III. OSNIVANJE I PRESTANAK

Članak 15.

Javne muzeje i galerije mogu osnovati Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine.

Privatne muzeje i galerije mogu osnovati druge pravne i fizičke osobe.

Više osnivača iz stavka 1. ovoga članka može zajednički osnovati javni muzej i galeriju, odnosno više osnivača iz stavka 2. ovoga članka privatni muzej i galeriju, a međusobna prava i obveze osnivača uređuju se ugovorom.

Javne muzeje i galerije mogu zajednički osnovati Republika Hrvatska, županija, Grad Zagreb, grad, općina i fizička i pravna osoba, a međusobna prava i obveze osnivača uređuju ugovorom.

Muzeje, galerije i zbirke unutar pravnih osoba osnivaju osnivači pravnih osoba kao svoje podružnice, odnosno kao svoje ustrojstvene jedinice.

Članak 16.

Stručne i tehničke standarde za određivanje vrste muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirki unutar pravnih osoba, za njihov rad, kao i za smještaj i čuvanje muzejske građe i muzejske dokumentacije, pravilnikom propisuje ministar nadležan za kulturu na prijedlog Hrvatskoga muzejskog vijeća.

Članak 17.

Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba, mogu se osnovati ako, sukladno standardima iz članka 16. ovoga Zakona, postoji:

- muzejska građa
- muzejska dokumentacija
- prostor
- oprema i sredstva za rad
- stručno osoblje.

Iznimno, izložbena galerija može se osnovati ako su ispunjeni uvjeti iz stavka 1. podstavaka 2., 3., 4. i 5. ovoga članka.

Postojanje uvjeta za osnivanje muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirki unutar pravnih osoba iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, utvrđuje rješenjem ministarstvo nadležno za poslove kulture po prethodno pribavljenom mišljenju Hrvatskoga muzejskog vijeća.

Protiv rješenja ministarstva nadležnog za poslove kulture iz stavka 3. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.

Članak 18.

Ministarstvo nadležno za poslove kulture vodi očevidnik muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirki unutar pravnih osoba, kao i drugih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju muzejsku djelatnost u skladu s ovim Zakonom.

Pravne i fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka dužne su dostaviti podatke za upis u očevidnik sukladno pravilniku iz stavka 3. ovoga članka, u roku od 8 dana od pravomoćnosti rješenja o upisu muzeja i galerije, odnosno muzejske djelatnosti pravne ili fizičke osobe u sudski ili drugi odgovarajući registar. Podaci se dostavljaju ministarstvu nadležnom za poslove kulture elektroničkim putem, neposrednim uručenjem obavijesti o podacima, slanjem obavijesti putem pošte i na drugi prikladan način.

Sadržaj očevidnika iz stavka 1. ovoga članka uređuje se pravilnikom što ga donosi ministar nadležan za kulturu.

Članak 19.

Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba prestaju sukladno odredbama zakona.

Odluka o prestanku i statusnim promjenama muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirki unutar pravnih osoba kojima su osnivači ili suosnivači županije, Grad Zagreb, gradovi i općine može se donijeti samo uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za kulturu, po pribavljenom mišljenju Hrvatskoga muzejskog vijeća koje je ono dužno dati u roku od 30 dana.

Odluka o prestanku i statusnim promjenama muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirki unutar pravnih osoba, mora sadržavati odredbe o zaštiti i smještaju muzejske građe i muzejske dokumentacije na temelju prethodnog mišljenja Hrvatskoga muzejskog vijeća.

IV. MATIČNA DJELATNOST

Članak 20.

Matična je djelatnost organizirani oblik stručnog djelovanja unutar sustava muzeja Republike Hrvatske, a provode je matični muzeji.

Matična djelatnost obuhvaća osobito poslove:

- stručno-savjetodavne pomoći muzejima i galerijama,
- unaprjeđenja stručnog rada u muzejima i galerijama,
- podizanja razine zaštite i očuvanja muzejske građe,
- usklađivanja planova i programa rada i razvitka muzeja i galerija i koordinacije rada unutar sustava muzeja,
- stručnog nadzora nad radom muzeja i galerija.

Određivanje statusa matičnog muzeja unutar sustava muzeja posebno ovisi o vrsti i važnosti muzejske građe i muzejske dokumentacije kojima muzej i galerija raspolaže, stručnoj osposobljenosti, te opremi muzeja i galerije.

Sredstva za obavljanje matične djelatnosti osiguravaju se u državnom proračunu.

Ministar nadležan za kulturu određuje pravilnikom iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona matične muzeje, njihove zadaće i način njihova obavljanja te tijela koordiniranja i njihove zadaće unutar sustava muzeja Republike Hrvatske.

Članak 21.

Ministarstvo nadležno za poslove kulture dužno je redovito provjeravati rad matičnih muzeja i postojanje uvjeta za obavljanje matične djelatnosti.

V. USTROJSTVO I UPRAVLJANJE

Članak 22.

Ustrojstvo i upravljanje muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirkama unutar pravnih osoba uređuje se statutima i/ili drugim općim aktima muzeja i galerija, odnosno općim aktima pravnih osoba u čijem su sastavu, a u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju.

Članak 23.

Tijela javnog muzeja i galerije su muzejsko vijeće, ravnatelj i stručno vijeće, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Privatni muzeji i galerije imaju tijela propisana posebnim zakonom te stručno vijeće sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 24.

Javni muzej i galerija s više od 5 zaposlenih ima muzejsko vijeće.

Muzejsko vijeće ima 5 ili 7 članova, od kojih većinu imenuje osnivač iz redova istaknutih kulturnih, javnih i znanstvenih djelatnika, najmanje jednog bira stručno vijeće, a ako ono nije osnovano, stručno muzejsko osoblje iz svojih redova, te jednog člana biraju svi radnici sukladno Zakonu o radu.

Broj članova muzejskog vijeća, način njihova izbora, mandat, donošenje odluka i druga pitanja u svezi s radom muzejskog vijeća, uređuju se aktom o osnivanju i statutom javnog muzeja i galerije.

Članak 25.

Muzejsko vijeće:

- donosi programe rada i razvoja javnog muzeja i galerije na prijedlog ravnatelja i uz pribavljeno mišljenje stručnog vijeća, a ako ono nije osnovano uz mišljenje stručnog muzejskog osoblja, te nadzire njihovo izvršavanje,
- usvaja financijski plan i godišnji obračun te izvješće o izvršenju programa rada i razvoja javnog muzeja i galerije,
- donosi statut uz prethodnu suglasnost osnivača, odnosno osnivača s većinskim udjelom,
- donosi druge opće akte javnog muzeja i galerije sukladno statutu,
- obavlja druge poslove određene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Članak 26.

Javnim muzejom i galerijom upravlja ravnatelj.

Ravnatelj:

- organizira i vodi rad i poslovanje javnog muzeja i galerije,
- predlaže program rada i razvoja,
- vodi i odgovara za stručni rad javnog muzeja i galerije,
- predstavlja i zastupa javni muzej i galeriju u pravnom prometu i pred tijelima državne vlasti,
- obavlja druge poslove predviđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Ako javni muzej i galerija nema muzejsko vijeće, ravnatelj obavlja i sljedeće poslove:

- donosi programe rada i razvoja javnog muzeja i galerije uz pribavljeno mišljenje stručnog vijeća, a ako ono nije osnovano, uz mišljenje stručnog muzejskog osoblja,
- usvaja financijski plan i godišnji obračun te izvješće o izvršenju programa rada i razvoja javnog muzeja i galerije,
- donosi statut uz prethodnu suglasnost osnivača odnosno osnivača s većinskim udjelom,
- donosi druge opće akte javnog muzeja i galerije sukladno statutu.

Članak 27.

Ravnatelja javnog muzeja i galerije kojima je osnivač Republika Hrvatska imenuje i razrješava ministar nadležan za kulturu. Ako je Republika Hrvatska suosnivač javnog muzeja i galerije, ravnatelja imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu uz prethodno pribavljeno mišljenje suosnivača.

Ravnatelja javnog muzeja i galerije, osim onih iz stavka 3. ovoga članka, kojima su osnivači županije, Grad Zagreb, gradovi i općine, imenuje i razrješava osnivač, odnosno više osnivača sporazumno na prijedlog muzejskih vijeća koja su obvezna pribaviti mišljenja stručnih vijeća, a ako ona nisu osnovana, uposlenoga stručnog muzejskog osoblja. Postupak i način imenovanja i razrješavanja pobliže se uređuje aktom o osnivanju, statutom i ugovorom osnivača.

Ako je u javnom muzeju i galeriji kojima su osnivači županije, Grad Zagreb, gradovi i općine zaposleno do pet zaposlenika, ravnatelja javnog muzeja i galerije imenuje i razrješuje osnivač odnosno više osnivača sporazumno, a postupak i način imenovanja i razrješavanja pobliže se uređuje aktom o osnivanju, statutom i ugovorom osnivača. Javni natječaj za imenovanje ravnatelja raspisuje i provodi osnivač odnosno jedan od osnivača utvrđen aktom o osnivanju, statutom ili ugovorom.

Javni natječaj za imenovanje ravnatelja javnog muzeja i galerije iz stavaka 1. i 2. ovoga članka raspisuje i provodi javni muzej i galerija. Ne raspiše li javni muzej i galerija javni natječaj za imenovanje ravnatelja u propisanom roku, natječaj će raspisati osnivač.

Ravnatelj javnog muzeja i galerije imenuje se na četiri godine i može biti ponovno imenovan.

Tijelo nadležno za provedbu nadzora nad zakonitošću rada javnog muzeja i galerije iz članka 34. stavka 2. ovoga Zakona na čijem je području sjedište javnog muzeja i galerije, razriješiće dužnosti ravnatelja i imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja bez provođenja javnog natječaja u slučajevima u kojima je ravnatelju javnog muzeja i galerije istekao mandat ili ovlast vršitelju dužnosti ravnatelja javnog muzeja i galerije, a osnivač, odnosno osnivači, ne obave razrješene i imenovanje u skladu sa stavicima 2. i 3. ovoga članka.

Vršitelj dužnosti ravnatelja javnog muzeja i galerije iz stavka 6. ovoga članka kojega je imenovalo tijelo iz članka 34. stavka 2. ovoga Zakona obavlja svoju dužnost do imenovanja ravnatelja, odnosno vršitelja dužnosti ravnatelja u skladu sa stavicima 2. i 3. ovoga članka.

Članak 28.

Ravnateljem javnog muzeja i galerije može biti imenovana osoba koja ima završen sveučilišni diplomski studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili s njim izjednačen studij, pet godina rada u muzejskoj djelatnosti ili deset godina rada u kulturi, znanosti ili drugom odgovarajućem području vezanom uz djelatnost muzeja i galerije, odlikuje se stručnim, radnim i organizacijskim sposobnostima te ispunjava druge uvjete utvrđene statutom. Ravnatelj javnog muzeja i galerije imenuje se na temelju predloženog četverogodišnjeg programa rada.

Uvjeti imenovanja ravnatelja ili drugog tijela koje prema posebnom propisu vodi poslovanje privatnog muzeja i galerije utvrđuju se statutom privatnog muzeja i galerije.

Članak 29.

Muzej i galerija imaju stručno vijeće od najmanje triju članova koje, sukladno statutu muzeja i galerije, čini stručno muzejsko osoblje iz članka 38. stavka 1. i 2. ovoga Zakona i ravnatelj muzeja i galerije odnosno druga osoba koja vodi poslovanje privatnog muzeja i galerije prema posebnom zakonu.

Stručno vijeće razmatra i daje mišljenja o stručnim i drugim pitanjima rada i razvitka muzeja i galerije, predlaže način organiziranja i vođenja stručnog rada, plan i program rada muzeja i galerije te obavlja i druge poslove određene aktom o osnivanju, statutom muzeja i galerije ili drugim općim aktom.

Članak 30.

Muzej, galerija i zbirka unutar pravne osobe ima voditelja i muzejsko vijeće.

Muzejsko vijeće sastavljeno je od zaposlenika muzeja, galerije i zbirke te pravne osobe u čijem je sastavu muzej, galerija i zbirka, a način njegova osnivanja utvrđuje se općim aktom pravne osobe u čijem je sastavu.

Voditelj muzeja, galerije i zbirke unutar pravne osobe član je muzejskog vijeća.

Sastav, zadaće i način rada muzejskog vijeća pobliže se uređuju pravilnikom o radu muzeja, galerije i zbirke unutar pravne osobe, a donosi ga voditelj muzeja, galerije ili zbirke.

Voditelj muzeja, galerije i zbirke unutar pravne osobe mora ispunjavati iste uvjete kao i ravnatelj muzeja, a imenuje ga i razrješuje tijelo upravljanja pravne osobe u sastavu koje je muzej, galerija i zbirka.

VI. OSIGURANJE MUZEJSKE GRAĐE I DRUGE IMOVINE

Članak 31.

Muzejska građa i muzejska dokumentacija muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba, kojima su osnivači Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine, kao i prostori u kojima je ona smještena, obvezno se osiguravaju kod osiguravajućeg društva za one rizike i u opsegu s kojim su suglasni osnivači.

Sredstva za osiguranje muzejske građe i muzejske dokumentacije, kao i prostora u kojima je ona smještena, osiguravaju osnivači muzeja i galerija te osnivači pravnih osoba unutar kojih su muzeji, galerije i zbirke.

VII. SREDSTVA ZA RAD

Članak 32.

Sredstva za rad muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba, osigurava osnivač.

Sredstva za posebne programe osiguravaju osnivači, a ovisno o svom interesu i tijela državne uprave u čijem je djelokrugu program koji se ostvaruje, kao i županije, Grad Zagreb, gradovi i općine na području kojih se program ostvaruje, te druge pravne i fizičke osobe.

Sredstva za rad muzeji i galerije osiguravaju i iz vlastitih prihoda, sponzorstvima, darovanjima i na drugi način u skladu sa zakonom.

VIII. NADZOR NAD RADOM

Članak 33.

Stručni nadzor nad radom muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba, kao i nad zaštitom muzejske građe i muzejske dokumentacije, obavljaju matični muzeji, a

stručni nadzor nad radom matičnih muzeja i zaštitom njihove muzejske građe i muzejske dokumentacije ministarstvo nadležno za poslove kulture.

Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka dužni su matičnom muzeju, odnosno ministarstvu nadležnom za poslove kulture, na njihov zahtjev, omogućiti uvid u podatke potrebne za obavljanje stručnog nadzora.

Članak 34.

Nadzor nad zakonitošću rada muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba kojima je osnivač ili suosnivač Republika Hrvatska obavlja ministarstvo nadležno za poslove kulture.

Nadzor nad zakonitošću rada muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba kojima su osnivači županije, Grad Zagreb, gradovi i općine te druge pravne i fizičke osobe obavljaju uredi državne uprave na području kojih je njihovo sjedište, odnosno ured nadležan za kulturu Grada Zagreba.

Članak 35.

Ako nadležno tijelo iz članka 34. ovoga Zakona u obavljanju nadzora nad zakonitošću rada utvrdi da muzej i galerija, odnosno muzej, galerija i zbirka unutar pravne osobe, ne ispunjava koji od uvjeta iz članka 16. i članka 17. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona, odredit će osnivaču rok u kojem je dužan otkloniti uočene nedostatke. Ne otkloni li osnivač uočene nedostatke u ostavljenom roku, nadležno upravno tijelo donijet će rješenje o zabrani rada muzeja i galerije, odnosno muzeja, galerije i zbirke unutar pravne osobe.

Članak 36.

Inspeksijski nadzor nad muzejskom građom i muzejskom dokumentacijom koja se štiti kao kulturno dobro, prema članku 8. stavku 1. ovoga Zakona, obavljaju inspektori zaštite kulturnih dobara sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i na temelju njega donesenih propisa.

Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba dužni su inspektoru osigurati uvjete za provedbu nadzora, omogućiti mu pregled kulturnoga dobra, uvid u dokumentaciju koju zatraži i dati mu potrebne podatke i obavijesti.

IX. STRUČNO MUZEJSKO OSOBLJE

Članak 37.

Stručno muzejsko osoblje čine zaposlenici u muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirkama unutar pravnih osoba koji prema odredbama ovoga Zakona ispunjavaju uvjete za postavljenje u odgovarajuća stručna muzejska zvanja, odnosno zvanja za obavljanje stručnih poslova u muzeju, kao i pomoćnih stručnih poslova.

Stručno muzejsko osoblje dužno je u svome radu pridržavati se načela muzejske struke, zakona i drugih propisa kojima se uređuje obavljanje muzejske djelatnosti.

Stručna muzejska zvanja odnosno zvanja za obavljanje stručnih poslova u muzeju, kao i pomoćnih stručnih poslova mogu stjecati i samostalni stručnjaci u skladu s ovim Zakonom i pravilnikom iz stavka 4. ovoga članka.

Uvjete i način stjecanja stručnih muzejskih zvanja i drugih zvanja u muzejskoj struci propisat će pravilnikom ministar nadležan za kulturu na prijedlog Hrvatskoga muzejskog vijeća, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra nadležnog za poslove znanosti i obrazovanja.

Članak 38.

Stručna muzejska zvanja u muzejskoj struci jesu:

- kustos, viši kustos i muzejski savjetnik.

Stručne poslove u muzeju i galeriji te muzeju, galeriji i zbirci unutar pravne osobe obavljaju muzejski pedagog, viši muzejski pedagog i muzejski pedagog savjetnik, dokumentarist, viši dokumentarist, dokumentarist savjetnik, informatičar, viši informatičar, informatičar savjetnik, voditelj marketinga, viši voditelj marketinga, savjetnik za marketing, voditelj odnosa s javnošću, viši voditelj odnosa s javnošću, savjetnik za odnose s javnošću, konzervator-restaurator, diplomirani knjižničar, arhivist, kao i drugi stručnjaci ovisno o potrebama muzeja.

Pomoćne stručne poslove u muzeju i galeriji te muzeju, galeriji i zbirci unutar pravne osobe obavljaju, muzejski tehničar, viši muzejski tehničar, fotograf, viši fotograf, restaurator tehničar, pomoćni knjižničar, knjižničar, arhivski tehničar, kao i druge stručne osobe ovisno od potrebama muzeja.

Za stručno osoblje drugih struka i zvanja zaposleno u muzeju i galeriji te muzeju, galeriji i zbirci unutar pravne osobe u pogledu polaganja stručnih ispita i stjecanja viših zvanja primjenjuju se propisi kojima je uređeno polaganje stručnih ispita i zvanja u njihovim strukama.

Članak 39.

Pravo na polaganje stručnog ispita za stručna muzejska zvanja i druga zvanja u muzejskoj struci imaju osobe sa završenim obrazovanjem propisanim za odgovarajuće stručno muzejsko i drugo zvanje u muzejskoj struci i s najmanje godinu dana radnog odnosno pripravničkog staža obavljenog u muzeju i galeriji, te muzeju, galeriji i zbirci unutar pravne osobe s punim radnim vremenom u muzejskoj struci pod vodstvom mentora. U pripravnički staž ubraja se i razdoblje stručnog osposobljavanja za rad u smislu odredbi Zakona o radu.

Pravo polaganja stručnog ispita za stručna muzejska zvanja i druga zvanja u muzejskoj struci imaju i samostalni stručnjaci u području muzejske djelatnosti koji ne ispunjavaju uvjete iz stavka 1. ovoga članka ako imaju završeno obrazovanje propisano za odgovarajuće stručno muzejsko zvanje i drugo zvanje u muzejskoj struci te su sudjelovali u realizaciji muzejsko-izložbenih projekata, te muzejskih inovativnih i konceptualnih umjetničkih praksi sukladno pravilniku iz stavka 3. ovoga članka.

Uvjeti i način polaganja stručnog ispita za stručna muzejska zvanja i druga zvanja u muzejskoj struci, program stručnih ispita i ispitno gradivo, sastav i rad ispitnih povjerenstava, utvrđuje se pravilnikom iz članka 37. stavka 4. ovoga Zakona.

X. HRVATSKO MUZEJSKO VIJEĆE

Članak 40.

Hrvatsko muzejsko vijeće osniva se pri ministarstvu nadležnom za poslove kulture kao savjetodavno tijelo za obavljanje stručnih i drugih poslova muzejske djelatnosti određenih ovim Zakonom.

Hrvatsko muzejsko vijeće ima predsjednika i 6 članova.

Predsjednika i članove Hrvatskoga muzejskog vijeća imenuje i razrješava ministar nadležan za kulturu. Za predsjednika i članove Hrvatskoga muzejskog vijeća mogu se imenovati osobe koje su istaknuti muzejski stručnjaci.

Ministar nadležan za kulturu pokreće postupak imenovanja predsjednika i članova Hrvatskoga muzejskog vijeća pozivom muzejskim strukovnim udrugama, muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirkama unutar pravnih osoba da podnesu pisane i obrazložene prijedloge osoba za izbor predsjednika i članova Hrvatskoga muzejskog vijeća.

Javni poziv iz stavka 4. ovoga članka objavljuje se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za poslove kulture, a rok za podnošenje prijedloga ne može biti kraći od 30 dana od dana objave javnog poziva.

Mandat članova Hrvatskoga muzejskog vijeća traje 4 godine.

Hrvatsko muzejsko vijeće donosi poslovnik o svom radu.

Članak 41.

Hrvatsko muzejsko vijeće razmatra stanje u muzejskoj djelatnosti u Republici Hrvatskoj, predlaže mjere za poticanje njezinog razvitka i unaprjeđivanja, obavlja poslove predviđene ovim Zakonom i drugim propisima, kao i druge poslove koje mu povjeri ministar nadležan za kulturu.

Članak 42.

Sredstva za rad Hrvatskoga muzejskog vijeća osiguravaju se u državnom proračunu.

XI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 43.

Novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj muzej i galerija te pravna osoba unutar koje je muzej, galerija i zbirka kao i druga pravna osoba, koja:

1. obavlja muzejsku djelatnost, a nije upisana u sudski ili drugi odgovarajući registar sukladno članku 4. stavku 1. ovoga Zakona;

2. ne upisuje redovito muzejske predmete u inventarnu knjigu i ne vodi redovito muzejsku dokumentaciju te ne prijavljuje nadležnom tijelu muzejsku građu i dokumentacije radi uspostave zaštite sukladno članku 8. stavku 2. ovoga Zakona;
3. ne vodi muzejsku dokumentaciju o muzejskoj građi i djelatnosti na način propisan pravilnikom iz članka 8. stavka 3. ovoga Zakona;
4. izvrši prodaju, darovanje i zamjenu muzejske građe i muzejske dokumentacije suprotno odredbi članka 10. stavka 2. ovoga Zakona;
5. povjeri muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju na čuvanje i radi izlaganja drugom muzeju i galeriji, drugoj pravnoj osobi ili državnom tijelu suprotno odredbi članka 12. stavka 1. ovoga Zakona;
6. ne dostavi podatke za upis u očevidnik pri ministarstvu nadležnom za poslove kulture sukladno članku 18. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona;
7. ne omogući matičnom muzeju, odnosno ministarstvu nadležnom za poslove kulture, uvid u podatke potrebne za obavljanje stručnog nadzora sukladno članku 33. stavku 2. ovoga Zakona.

Novčanom kaznom od 3.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. točke 1. ovoga članka fizička osoba.

Novčanom kaznom od 3.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka muzej i galerija koji su osnovani kao obrt.

Novčanom kaznom od 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

U slučaju da su prekršaji iz stavaka 1. ovoga članka učinjeni radi stjecanja materijalne koristi, novčanom kaznom do 100.000,00 kuna kaznit će se muzej i galerija, odnosno pravna osoba unutar koje je muzej, galerija i zbirka, a odgovorna osoba u pravnoj osobi kaznit će se novčanom kaznom do 20.000,00 kuna.

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 44.

Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba dužni su uskladiti svoje statute i druge opće akte i svoj rad s odredbama ovoga Zakona u roku od 120 dana od dana njegova stupanja na snagu.

Upravna vijeća muzeja koja su ustrojena prema odredbama Zakona o muzejima (Narodne novine, br. 142/98 i 65/2009) nastavljaju rad do isteka mandata, odnosno razrješenja kao muzejska vijeća prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 45.

Muzeji i galerije, te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba koji nisu u cijelosti inventarizirali muzejsku građu i dokumentaciju dužni su pristupiti inventarizaciji muzejskih predmeta koji do stupanja na snagu ovoga Zakona nisu uvedeni u inventarnu knjigu.

Ravnatelji muzeja i galerija odnosno voditelji muzeja, galerija i zbirki unutar pravnih osoba dužni su u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti program

inventarizacije i upisa muzejske građe i dokumentacije u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske s utvrđenim vremenskim rokovima izvršenja i o tome obavijestiti Ministarstvo kulture.

Članak 46.

Osobe koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona imaju muzejska stručna zvanja preparator, viši preparator, restaurator, viši restaurator i restaurator savjetnik stečena temeljem Zakona o muzejima (Narodne novine, br. 142/98 i 65/09) prevode se u odgovarajuća zvanja propisana Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 57/13 i 152/14)) i Pravilnikom o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja (Narodne novine, br. 59/09, 117/12 i 57/13).

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka:

- stručno zvanje preparator prevodi se u stručno zvanje restaurator tehničar,
- stručno zvanje viši preparator prevodi se u stručno zvanje viši restaurator tehničar,
- stručno zvanje restaurator prevodi se u stručno zvanje konzervator-restaurator,
- stručno zvanje viši restaurator prevodi se u stručno zvanje viši konzervator-restaurator,
- stručno zvanje restaurator savjetnik prevodi se u stručno zvanje konzervator-restaurator savjetnik.

Članak 47.

Muzejska građa i muzejska dokumentacija, koja je imala status društvenog vlasništva, a na dan stupanja na snagu Zakona o ustanovama (Narodne novine, br. 76/93, 29/97, 47/99 i 35/2008) zatečena je u javnim ustanovama muzejima i galerijama, te muzejima, galerijama i zbirkama unutar javnih ustanova, državno je vlasništvo.

Članak 48.

Ministar nadležan za kulturu donijet će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnike iz članka 7. stavka 2., članka 8. stavka 3., članka 9. stavka 2., članka 16., članka 18. stavka 3. i članka 37. stavka 4. ovoga Zakona.

Hrvatsko muzejsko vijeće dužno je predložiti ministru nadležnom za kulturu donošenje propisa iz članka 7. stavka 2., članka 8. stavka 3., članka 9. stavka 2., članka 16. i članka 37. stavka 4. ovoga Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Do stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka, u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona, primjenjivat će se:

- Pravilnik o očevidniku muzeja te muzeja, galerija i zbirki unutar ustanova i drugih pravnih osoba (Narodne novine, broj 96/99)

- Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju (Narodne novine, broj 115/2001)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi (Narodne novine, broj 108/2002)
- Pravilnik o načinu i mjerilima za povezivanje u sustav muzeja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 120/2002 i 82/2006)
- Pravilnik o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije (Narodne novine, broj 30/2006)
- Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u muzejskoj struci (Narodne novine, br. 97/2010 i 112/2011).

Članak 49.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o muzejima (Narodne novine, br. 142/98 i 65/2009).

Članak 50.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

U razdoblju od donošenja Zakona o muzejima (Narodne novine, br. 142/98 i 65/2009) do danas, u muzejskoj djelatnosti dogodile su se značajne promjene u odnosu na način obavljanja djelatnosti, te tehnološki razvitak koji su utjecali na ovu djelatnost, a imajući u vidu proces digitalizacije muzejske građe i dokumentacije, te stvaranje javno dostupnih virtualnih kreacija.

Sustav muzeja u Republici Hrvatskoj čini 281 muzej upisan u Registar muzeja, galerija i zbirki koji se vodi u Muzejskom dokumentacijskom centru. Uzimajući u obzir intenciju ukupnog razvoja kulturnih i kreativnih industrija te održivost muzejske djelatnosti, ovim se zakonom predlaže omogućiti općinama i gradovima do 10.000 stanovnika koji su osnivači centara za kulturu, otvorenih i pučkih učilišta i drugih organizacija za izobrazbu odraslih obavljanje muzejske djelatnosti unutar tih ustanova, što sada važećim Zakonom nije dopušteno.

S obzirom na navedeno, potrebno je urediti uvjete za obavljanje muzejske djelatnosti imajući u vidu određene posebnosti i specifičnosti, te nove okolnosti obavljanja muzejske djelatnosti. Odredbama važećeg Zakona o muzejima nisu zahvaćeni oni oblici obavljanja muzejske djelatnosti koji se isključivo odnose na obavljanje te djelatnosti prezentiranjem javnosti civilizacijskih, kulturnih materijalnih i nematerijalnih, te prirodnih dobara (izložbene galerije). Također nije propisana izričita obveza upisa muzejskih predmeta u inventarne knjige i vođenje druge dokumentacije te prijavljivanje muzejske građe i dokumentacije nadležnim tijelima, Konzervatorskim odjelima Ministarstva kulture i Gradskom zavodu za zaštitu spomenika kulture i prirode Grada Zagreba što je prouzročilo da muzejska građa i dokumentacija u niz muzeja i galerija nije u potpunosti inventarizirana i zaštićena sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Ovakvo stanje u praksi stvara prepreke za daljnji razvoj muzejske djelatnosti utemeljen na visokim stručnim i profesionalnim standardima, a s obzirom na obvezu Republike Hrvatske da primjenjuje i pravnu stečevinu Europske unije na zaštitu i očuvanje kulturne baštine kao nacionalnog blaga, posebno u odnosu na ograničenja u njezinom izvozu i iznošenju iz Republike Hrvatske.

Odredbe važećeg Zakona koje uređuju način obavljanja muzejske djelatnosti propisuju da muzejsku djelatnost mogu obavljati muzeji i galerije kao ustanove, što je potrebno uskladiti s Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006.), prema kojoj bi se obavljanje određenih djelatnosti u kulturi, a time i muzejske djelatnosti trebalo omogućiti i drugim neprofitnim i profitnim pravnim osobama, tj. trgovačkim društvima, obrtnicima i drugima.

Također, važećim Zakonom nije uređeno pitanje u kojem se opsegu uz muzejsku djelatnost mogu obavljati druge djelatnosti iz kojih se mogu prihodovati sredstva koja se kao vlastiti prihod mogu koristiti za daljnji stručni razvoj muzejskih ustanova i muzejske djelatnosti, što je osobito aktualno u kontekstu financijskog osamostaljivanja muzejskih ustanova i njihovog ukupnog razvoja.

Uz to, u međuvremenu su nastupile i značajne promjene u odnosu na stručno muzejsko osoblje. U muzejima i galerijama zaposleno je 995 radnika sa stručnim muzejskim zvanjima.

Potrebno je proširiti popis stručnog muzejskog osoblja potrebnog za obavljanje muzejske djelatnosti u smislu kadrovskog ekipiranja u muzejskim ustanovama sa zanimanjima koja su bitna za bolje i uspješnije upravljanje ustanovama i okretanje prema javnosti (tržištu) radi stjecanja vlastitog prihoda. U tom smislu potrebno je određene nove stručne poslove uključiti u zakonom utvrđen popis muzejskih stručnih zvanja, kako bi se omogućilo stručno napredovanje i profesionalni razvoj zanimanja. Također, potrebno je otvoriti ovu djelatnost i samostalnim stručnjacima, koji je na profesionalnoj osnovi samostalno obavljaju, a nisu u radnom odnosu u nekom muzeju ili galeriji, kako bi se definirao njihov status i omogućilo obavljanje djelatnosti sukladno Zakonu. Uz to, određeni broj stručnih poslova u muzejima i galerijama i s njima povezanih zvanja (preparator, restaurator) spadaju u konzervatorsko-restauratorsku djelatnost koja je uređena Zakonom zaštiti i očuvanju kulturnih dobara koji je *lex specialis*, te je u tom smislu potrebno ova zvanja urediti na način da se ubuduće stječu prema posebnom propisu koji uređuje konzervatorsko-restauratorsku djelatnost.

Nadalje, člankom 164. Zakona o radu (Narodne novine, broj 93/2014) propisano je da jedan član tijela upravljanja ustanove mora biti predstavnik svih radnika. Imajući u vidu navedeno, uzeta je u obzir i ova zakonska obveza kako bi se osigurala zastupljenost svih radnika u tijelu koje nadzire poslovanje muzeja. Također, s obzirom na protek vremena bilo je potrebno uskladiti prekršajne odredbe s Prekršajnim zakonom (Narodne novine, br. 107/2007, 39/2013 i 157/2013).

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Predloženim zakonom uređuju se sljedeća pitanja:

- određuje se značenje pojedinih pojmova u smislu ovoga zakona;
- propisuje se da se ovim Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose odredbe Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006.) koje se primjenjuju na privatne muzeje i galerije;
- određuje se muzejska djelatnost kao javna služba i od interesa za Republiku Hrvatsku;
- određuje se da muzejsku djelatnost obavljaju muzeji i galerije, te muzeji, galerije i zbirke unutar ustanova i drugih pravnih osoba upisani u sudski ili drugi odgovarajući registar, pod uvjetima propisanim ovim zakonom. Također, određuje se da muzejsku djelatnost u skladu s ovim Zakonom mogu obavljati i centri za kulturu, otvorena i pučka učilišta i druge organizacije za naobrazbu odraslih kojima su osnivači općine i gradovi koji imaju do 10.000 stanovnika, ako je na taj način osigurana održivost obavljanja navedene djelatnosti u tim općinama i gradovima;
- propisuje se da muzeji i galerije mogu obavljati i druge djelatnosti koje se obavljaju uz muzejsku djelatnost sukladno posebnim propisima te statutu muzeja i galerije;
- uređuje se obavljanje muzejske djelatnosti od strane muzeja i galerija sa sjedištem u drugoj državi članici Europske unije ili drugoj državi ugovornici Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru;
- propisuje se obveza povezivanja u sustav muzeja Republike Hrvatske radi jedinstvenog stručnog pristupa obavljanju muzejske djelatnosti;
- uređuje se pitanje muzejske građe i muzejske dokumentacije, njihove zaštite i osiguranja, te obveza revizije muzejske građe svakih pet godina;
- uređuje se osnivanje i prestanak muzeja i galerija;
- određuje se da javne muzeje i galerije mogu osnovati Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine, a privatne muzeje i galerije mogu osnovati druge fizičke

i pravne osobe. Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba mogu se osnovati ako, sukladno standardima iz članka 16. ovoga Zakona, postoji muzejska građa, muzejska dokumentacija, prostor, oprema i sredstva za rad, stručno osoblje. Iznimno, izložbene galerije mogu se osnovati ako imaju muzejsku dokumentaciju, prostor, opremu i sredstva za rad i stručno osoblje;

- određuje se da muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar ustanova i drugih pravnih osoba prestaju sukladno odredbama zakona. Odluka o prestanku i statusnim promjenama muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirki unutar ustanova i drugih pravnih osoba kojima su osnivači ili suosnivači županije, Grad Zagreb, gradovi i općine, može se donijeti samo uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za kulturu, po pribavljenom mišljenju Hrvatskoga muzejskog vijeća koje je ono dužno dati u roku od 30 dana;
- uređuje se pitanje i obuhvat matične djelatnosti, te se matična djelatnost definira kao organizirani oblik stručnog djelovanja unutar sustava muzeja Republike Hrvatske, a provode je matični muzeji;
- uređuje se ustrojstvo i upravljanje muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirkama unutar pravnih osoba, te se propisuje da su tijela javnog muzeja i galerije muzejsko vijeće, ravnatelj i stručno vijeće. Privatni muzeji i galerije imaju tijela propisana posebnim zakonom te stručno vijeće sukladno odredbama ovoga Zakona. Javni muzej i galerija s više od 5 zaposlenih ima muzejsko vijeće;
- uređuje se sastav muzejskog vijeća njegove ovlasti. Određuje se da muzejsko vijeće ima 5 ili 7 članova, od kojih većinu imenuje osnivač iz redova istaknutih kulturnih, javnih i znanstvenih djelatnika, najmanje jednog bira stručno vijeće, a ako ono nije osnovano, stručno muzejsko osoblje, iz svojih redova te jednog člana biraju svi radnici sukladno Zakonu o radu;
- propisuje se da javnim muzejom i galerijom upravlja ravnatelj koji organizira i vodi rad i poslovanje javnog muzeja i galerije, predlaže program rada i razvoja, vodi i odgovara za stručni rad javnog muzeja i galerije, predstavlja i zastupa javni muzej i galeriju u pravnom prometu i pred tijelima državne vlasti, te obavlja druge poslove predviđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom;
- uređuje se imenovanje i razrješenje ravnatelja javnog muzeja i galerije;
- propisuju se uvjeti za imenovanje ravnatelja javnog muzeja i galerije;
- određuje se da muzej i galerija imaju stručno vijeće od najmanje triju članova koje, sukladno statutu muzeja i galerije, čini stručno muzejsko osoblje iz članka 38. stavka 1. i stavka 2. ovoga Zakona i ravnatelj muzeja i galerije odnosno druga osoba koja vodi poslovanje privatnog muzeja i galerije prema posebnom zakonu;
- uređuje se pitanje osiguranja muzejske građe i druge imovine;
- uređuje se pitanje osiguravanja sredstava za rad;
- uređuje se stručni nadzor i nadzor nad zakonitošću rada;
- uređuje se pitanje stručnog muzejskog osoblja sukladno suvremenom stupnju razvoja muzejske djelatnosti i rada u muzejima i galerijama;
- uređuje se pravo na polaganje stručnog ispita za stručna muzejska zvanja i druga zvanja u muzejskoj struci;
- utvrđuje se da se kao savjetodavno tijelo za obavljanje stručnih i drugih poslova muzejske djelatnosti određenih ovim zakonom pri ministarstvu nadležnom za poslove kulture osniva Hrvatsko muzejsko vijeće;
- uređuju se prekršajne odredbe;
- prijelaznim i završnim odredbama propisuje se da su muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar ustanova i drugih pravnih osoba dužni uskladiti svoje statute i druge opće akte i svoj rad s odredbama ovoga zakona u roku od 120 dana od dana

njegova stupanja na snagu, te da upravna vijeća muzeja čiji je sastav u skladu s odredbama ovoga zakona nastavljaju rad do isteka mandata, odnosno razrješenja kao muzejska vijeća prema odredbama ovoga zakona;

- propisuje se da su muzeji i galerije, te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba koji nisu u cijelosti upisali muzejsku građu u inventarne knjige, dužni pristupiti inventarizaciji muzejskih predmeta koji do stupanja na snagu ovoga Zakona nisu uvedeni u inventarnu knjigu. Također se propisuje da su ravnatelji muzeja i galerija odnosno voditelji muzeja, galerija i zbirke unutar pravnih osoba dužni u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti program inventarizacije i upisa muzejske građe i dokumentacije u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske s utvrđenim vremenskim rokovima izvršenja, te o tome obavijestiti Ministarstvo kulture;
- određuje se prevođenje muzejskih stručnih zvanja preparator, viši preparator, restaurator, viši restaurator i restaurator savjetnik stečenih temeljem Zakona o muzejima (Narodne novine, broj 142/98 i 65/09 u odgovarajuća zvanja propisana Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 57/13 i 152/14)) i Pravilnikom o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja (Narodne novine, broj 59/09, 117/12 i 57/13),
- utvrđuje se da je muzejska građa i muzejska dokumentacija, koja je imala status društvenog vlasništva, a na dan stupanja na snagu Zakona o ustanovama (Narodne novine, br. 76/93, 29/97, 47/99 i 35/2008) zatečena je u javnim ustanovama muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirkama unutar javnih ustanova, državno vlasništvo;
- propisuje se da je ministar nadležan za kulturu dužan donijeti podzakonske akte za provođenje ovoga zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona, a Hrvatsko muzejsko vijeće dužno je predložiti ministru nadležnom za kulturu donošenje propisa iz članaka 7., 8., 9., 16. i 37. ovoga zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona;
- određuje se da danom stupanja na snagu ovoga zakona prestaje važiti Zakon o muzejima (Narodne novine, br. 142/98 i 65/2009);
- određuje se stupanje na snagu zakona.

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Člankom 1. određuje se da se Zakonom o muzejima uređuju uvjeti i način obavljanja muzejske djelatnosti, ustrojstvo i način rada muzeja, muzejska građa, stručna muzejska zvanja te druga pitanja od značenja za muzejsku djelatnost. Propisuje se da je muzejska djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku i da se obavlja kao javna služba, s obzirom da se ova djelatnost obavlja trajno u interesu svih građana Republike Hrvatske kojima su usluge muzeja dostupne pod jednakim uvjetima, a pružaju se u skladu sa stručnim i tehničkim standardima koji su propisani zakonom i podzakonskim propisom. U tom smislu se ova djelatnost obavlja kao javna služba od strane javnih i privatnih muzeja, što je karakteristično i za neke druge djelatnosti koje se obavljaju kao javna služba, a mogu ih obavljati osim javnih ustanova i trgovačka društva i drugi (npr. komunalna djelatnost). Također se, propisuje da se izrazi koji u ovom Zakonu imaju rodno značenje koriste neutralno i odnose se na muške i ženske osobe.

Člankom 2. propisuje se da je Zakon o muzejima usklađen s Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L

376, 27.12.2006.) koja se primjenjuje na privatne muzeje i galerije. To konkretno znači da muzejsku djelatnost u Republici Hrvatskoj mogu obavljati strani muzeji i galeriji sukladno odredbama ovoga Zakona, te da strane fizičke i pravne osobe mogu osnivati muzeje i galerije bez ograničenja u pogledu pravnog oblika obavljanja djelatnosti, tj. kao trgovačka društava, obrte, ustanove, udruge, zadruge, zaklade.

Člankom 3. propisuju se značenja pojmova: muzejska djelatnost, muzej, galerija, izložbena galerija, zbirka, muzejska građa. Muzejska djelatnost i muzej definirani su na način da su uzete u obzir odredbe Etičkog kodeksa za muzeje Međunarodnog savjeta za muzeje kojima se muzej definira kao trajna ustanova u službi društva i njegovog razvitka, otvorena za javnost, koja nabavlja, zaštićuje, istražuje, komunicira i izlaže u svrhu proučavanja, edukacije i uživanja, materijalno i nematerijalno svjedočenje o ljudima i njihovom okružju što bi odgovaralo definiciji javnog muzeja. Privatni pak muzeji ne moraju biti ustanove, ali moraju obavljati muzejsku djelatnost u skladu sa stručnim i tehničkim standardima koji se primjenjuju i na javne muzeje.

Člankom 4. određuje se da muzejsku djelatnost obavljaju muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba upisani u sudski ili drugi odgovarajući registar pod uvjetima propisanim ovim Zakonom. Također se određuje da muzejsku djelatnost u skladu s ovim Zakonom mogu obavljati i centri za kulturu, otvorena i pučka učilišta i druge organizacije za izobrazbu odraslih kojima su osnivači općine i gradovi koji imaju do 10.000 stanovnika, ako je na taj način osigurana održivost obavljanja navedene djelatnosti u tim općinama i gradovima.

Člankom 5. određuje se da muzeji i galerije mogu obavljati i druge djelatnosti koje se obavljaju uz muzejsku djelatnost sukladno posebnim propisima te statutu muzeja i galerije. Također, određuje se da obavljanjem navedenih djelatnosti muzeji i galerije ne smiju narušavati stručne i tehničke standarde propisane za određenu vrstu muzeja i galerije u smislu članka 16. ovoga Zakona te statutom utvrđenu javnu misiju muzeja i galerije. Nadalje, ako u obavljanju muzejske i druge djelatnosti muzej i galerija ostvari dobit, ta se dobit upotrebljava isključivo za obavljanje i razvoj muzejske djelatnosti u skladu s aktom o osnivanju i statutom. Ova odredba ne primjenjuje se na muzeje i galerije iz članka 6. ovoga Zakona tj. strane muzeje i galerije. Primjerice muzeji mogu obavljati knjižničnu djelatnost (Zakon o knjižnicama), audiovizualnu djelatnost pružanjem usluga kino dvorane (Zakon o audiovizualnim djelatnostima), djelatnost trgovine u obliku suvenirnice (Zakon o trgovini), ugostiteljsku djelatnost pružanjem usluga restorana za radnog vremena muzeja (Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti) te djelatnost pružanja usluga u turizmu - turističke usluge u drugim oblicima turističke ponude (Zakon o pružanju usluga u turizmu), a praksa je da muzeji imaju i knjižare i slično. Prethodne odredbe Zakona stipulirane su na način da su uzeta u obzir načela Etičkog kodeksa za muzeje Međunarodnog savjeta za muzeje prema kojima muzej treba imati utvrđenu politiku o izvorima zarade koja se može stjecati kroz njegove aktivnosti ili iz vanjskih izvora, a dohodovne aktivnosti ne smiju dovesti u pitanje standarde ustanove ili njene publike.

Člankom 6. propisuje se da muzej i galerija sa sjedištem u drugoj državi članici Europske unije ili drugoj državi ugovornici Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru može trajno obavljati muzejsku djelatnost u Republici Hrvatskoj ako obavljanje muzejske djelatnosti upiše u sudski ili drugi odgovarajući registar u Republici Hrvatskoj. Također se propisuje iznimka od ove odredbe prema kojoj muzej i galerija sa sjedištem u drugoj državi članici Europske unije ili drugoj državi ugovornici Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru može

obavljati muzejsku djelatnost na privremenoj ili povremenoj osnovi u Republici Hrvatskoj najdulje devedeset dana u kalendarskoj godini, bez upisa muzejske djelatnosti u sudski ili drugi odgovarajući registar u Republici Hrvatskoj sukladno odredbama ovoga Zakona, Zakona o uslugama i Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Na ove muzeje i galerije ne primjenjuju se odredbe glava III. i V. ovoga Zakona. Ovi muzeji i galerije dužni su obavijestiti ministarstvo nadležno za poslove kulture o započinjanju obavljanja muzejske djelatnosti u Republici Hrvatskoj na privremenoj ili povremenoj osnovi elektroničkim putem, neposrednim uručenjem obavijesti, slanjem obavijesti putem pošte ili na drugi prikladan način, što će ministarstvo nadležno za poslove kulture upisati u očevidnik iz članka 18. stavka 1. ovoga Zakona. Ovom iznimkom usklađuje se Zakon o muzejima s Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006.).

Člankom 7. određuje se da se muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba obvezno u obavljanju svoje djelatnosti povezuju u sustav muzeja Republike Hrvatske radi primjene jedinstvenog stručnog pristupa obavljanju muzejske djelatnosti. Određuje se da način i mjerila za povezivanje u sustav muzeja Republike Hrvatske propisuje ministar nadležan za kulturu na prijedlog Hrvatskoga muzejskog vijeća.

Člankom 8. propisuje se da se muzejska građa i muzejska dokumentacija štite kao kulturno dobro i na njih se primjenjuju propisi o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba dužni su redovito upisivati muzejske predmete u inventarnu knjigu i voditi drugu dokumentaciju o muzejskoj građi i muzejskoj djelatnosti te prijavljivati muzejsku građu i dokumentaciju nadležnom tijelu radi uspostavljanja zaštite na muzejskoj građi i dokumentaciji u skladu s propisima o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Ministar nadležan za kulturu na prijedlog Hrvatskoga muzejskog vijeća donosi pravilnik kojim se propisuje sadržaj i način vođenja dokumentacije o muzejskoj građi i muzejskoj djelatnosti. Ove odredbe su propisane imajući u vidu da znatan broj muzeja i galerija ne vodi redovito muzejsku dokumentaciju o muzejskoj građi i da postoji stalan problem neupisane muzejske građe. Prema Etičkom kodeksu za muzeje Međunarodnog savjeta za muzeje, muzej treba ustanoviti i primjenjivati politiku kojom bi osigurao da njegove zbirke i podaci o njima budu valjano dokumentirani i dostupni za uporabu. Dokumentacija o zbirkama bi se trebala voditi u skladu s prihvaćenim stručnim standardima.

Člankom 9. određuje se da su muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba dužni omogućiti uvid u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju radi njene stručne i znanstvene obrade. Ministar nadležan za kulturu na prijedlog Hrvatskoga muzejskog vijeća donosi pravilnik kojim se utvrđuju uvjeti i način ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju. Prema Etičkom kodeksu za muzeje Međunarodnog savjeta za muzeje muzeji su duži omogućiti što slobodniji pristup zbirkama i svim relevantnim informacijama o njima, uz ograničenja koja nalažu povjerljivost i sigurnost.

Člankom 10. propisuju se načini pribavljanja muzejske građe i muzejske dokumentacije i određuje se da muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba mogu muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju pribavljati kupnjom, darovanjem, nasljeđivanjem, zamjenom te terenskim radom i istraživanjem. Prodaju, darovanju i zamjenu muzejske građe i dokumentacije mogu muzeji i galerije kojima su osnivači ili suosnivači Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine te muzeji, galerije i zbirke unutar javnih ustanova obaviti samo uz prethodno odobrenje ministarstva nadležnog za kulturu po pribavljenom mišljenju Hrvatskoga muzejskog vijeća. Sredstva dobivena prodajom muzejske građe i

dokumentacije mogu se upotrijebiti isključivo za nabavu muzejske građe i muzejske dokumentacije. Pravni posao sklopljen protivno ovim odredbama smatra se ništetnim. Ovim odredbama onemogućava se odljev muzejske građe i dokumentacije iz muzeja i galerija, a imajući u vidu da muzeji i galeriji moraju imati utvrđenu politiku prikupljanja muzejske građe i dokumentacije.

Člankom 11. određuje se da se terensko istraživanje i prikupljanje muzejske građe obavlja u skladu sa zakonom i drugim propisima o zaštiti kulturnih dobara i zaštiti prirode. Ako istraživanje provode druge pravne i fizičke osobe, dužne su materijalne nalaze i dokumentaciju o istraživanju i prikupljanju dostaviti muzeju i galeriji iz članka 15. stavka 1. ovoga Zakona te muzeju, galeriji i zbirki unutar javne ustanove, koji djeluju na području na kojem je obavljeno terensko istraživanje i prikupljanje, ako ispunjavaju uvjete za njihov smještaj, stručnu obradu i izlaganje. Ako na području na kojem je obavljeno terensko istraživanje i prikupljanje ne postoji muzej i galerija iz članka 15. stavka 1. ovoga Zakona odnosno muzej, galerija i zbirka unutar javne ustanove ili one ne ispunjavaju uvjete o smještaju materijalnih nalaza i dokumentacije, o smještaju materijalnih nalaza i dokumentacije odlučuje tijelo nadležno za zaštitu kulturnih dobara utvrđeno Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara uz prethodno mišljenje Hrvatskoga muzejskog vijeća. Prema Etičkom kodeksu za muzeje Međunarodnog savjeta za muzeje muzeji koji provode terenska prikupljanja trebali bi se rukovoditi politikom usklađenom s akademskim standardima i važećim državnim i međunarodnim zakonima i sporazumima. Terenski rad bi se trebao provoditi samo uz poštivanje i razumijevanje gledišta lokalnih zajednica, njihovih prirodnih resursa i kulturne prakse, kao i uz nastojanja da se očuva i unaprijedi kulturna i prirodna baština. U tom kontekstu terensko istraživanje je dodatno uređeno Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i Pravilnikom o arheološkim istraživanjima.

Člankom 12. propisuje se da muzeji i galerije te pravne osobe unutar kojih su muzeji, galerije i zbirke mogu, na temelju pisanog ugovora, povjeriti muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju na čuvanje i radi izlaganja drugom muzeju i galeriji, te drugoj pravnoj osobi ili državnom tijelu koji ispunjavaju propisane uvjete za čuvanje povjerene im građe i dokumentacije utvrđene pravilnikom iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona. Pravni posao koji je sklopljen protivno ovoj odredbi smatra se ništetnim. Također, propisuje se da muzejska građa i dokumentacija u vlasništvu stranog muzeja i galerije ili strane države koju na temelju pisanog ugovora posude i preuzmu radi izlaganja te stručne i znanstvene obrade muzeji i galerije te pravne osobe unutar kojih su muzeji, galerije i zbirke, ne mogu biti predmetom ovrhe i osiguranja prema posebnom propisu ako je ministar nadležan za kulturu izdao jamstvo kojim se ove pokretnine izuzimaju od ovrhe i osiguranja u Republici Hrvatskoj. Praksa je u međunarodnom organiziranju izložbi da se posuditelju osigurava za muzejsku građu i dokumentaciju imunitet od zapljene što je u nekim zemljama uređeno zakonskim propisima kako bi se potakla veća sigurnost u razmjeni kulturnih dobara (npr. Velika Britanija). Predložena odredba temelji se na Ovršnom zakonu koji upućuje da se posebnim zakonom može urediti za pojedinu vrstu pokretnina izuzimanje od ovrhe i osiguranja. U praksi Ministarstvo kulture traži da se u ugovore o posudbi kulturnih dobara stranim muzejima i galerijama unese odredba o imunitetu od zapljene u državi u kojoj će se ta kulturna dobra prezentirati.

Člankom 13. propisuje se da u prijemima o smještaju, te premještanju u drugi javni muzej i galeriju muzejske građe i muzejske dokumentacije koja je državno vlasništvo odluku donosi ministarstvo nadležno za poslove kulture uz prethodno mišljenje Hrvatskoga muzejskog vijeća. Protiv odluke ministarstva nadležnog za poslove kulture žalba nije dopuštena, ali se

može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom. U slučaju formiranja novih specijaliziranih muzeja potrebno je određenu građu premjestiti radi formiranja specijaliziranih zbirki, što će biti omogućeno ovom odredbom. Do sada se u praksi nailazilo na niz zapreka u realizaciji ovakvih projekata, iako se radilo o muzejskoj građi i dokumentaciji u državnom vlasništvu.

Člankom 14. propisuje se obveza muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirkama unutar pravnih osoba da svakih pet godina izvrše reviziju muzejske građe i o tome dostave izvješće ministarstvu nadležnom za poslove kulture i osnivaču.

Člankom 15. propisuje se da javne muzeje i galerije mogu osnovati Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine. Privatne muzeje i galerije mogu osnovati druge pravne i fizičke osobe. Također, više osnivača iz stavka 1. ovoga članka može zajednički osnovati javni muzej i galeriju, odnosno više osnivača iz stavka 2. ovoga članka privatni muzej i galeriju, a međusobna prava i obveze osnivača uređuju se ugovorom. Javne muzeje i galerije mogu zajednički osnovati Republika Hrvatska, županija, Grad Zagreb, grad, općina i fizička i pravna osoba, a međusobna prava i obveze osnivača uređuju ugovorom. Muzeje, galerije i zbirke unutar pravnih osoba osnivaju osnivači pravnih osoba kao svoje podružnice, odnosno kao svoje ustrojstvene jedinice.

Člankom 16. određuje se da stručne i tehničke standarde za određivanje vrste muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirki unutar pravnih osoba za njihov rad, kao i za smještaj i čuvanje muzejske građe i muzejske dokumentacije pravilnikom propisuje ministar nadležan za kulturu na prijedlog Hrvatskoga muzejskog vijeća.

Člankom 17. određuje se da se muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba mogu osnovati ako, sukladno standardima iz članka 16. ovoga Zakona, postoji muzejska građa, muzejska dokumentacija, prostor, oprema i sredstva za rad, stručno osoblje. Iznimno, izložbena galerija može se osnovati ako ima muzejsku dokumentaciju, prostor, opremu i sredstva za rad te stručno osoblje. Postojanje uvjeta za osnivanje muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirki unutar pravnih osoba utvrđuje rješenjem ministarstvo nadležno za poslove kulture po prethodno pribavljenom mišljenju Hrvatskoga muzejskog vijeća. Protiv rješenja ministarstva nadležnog za poslove kulture žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.

Člankom 18. određuje se da ministarstvo nadležno za poslove kulture vodi očevidnik muzeja i galerija, te muzeja, galerija i zbirki unutar pravnih osoba, kao i drugih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju muzejsku djelatnost u skladu s ovim Zakonom. Muzeji i galerije, te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba, dužni su dostaviti podatke za upis u očevidnik sukladno pravilniku iz stavka 3. ovoga članka u roku od 8 dana od pravomoćnosti rješenja o upisu muzeja i galerije, odnosno muzejske djelatnosti pravne ili fizičke osobe u sudski ili drugi odgovarajući registar. Podaci se dostavljaju ministarstvu nadležnom za poslove kulture elektroničkim putem, neposrednim uručenjem obavijesti o podacima, slanjem obavijesti putem pošte i na drugi prikladan način. Sadržaj očevidnika uređuje se pravilnikom što ga donosi ministar nadležan za kulturu.

Člankom 19. utvrđuje se da muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba prestaju sukladno odredbama zakona. Odluka o prestanku i statusnim promjenama muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirki unutar pravnih osoba kojima su osnivači županije, Grad Zagreb, gradovi i općine može se donijeti samo uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog

za kulturu, po pribavljenom mišljenju Hrvatskoga muzejskog vijeća, koje je ono dužno dati u roku od 30 dana. Nadalje, svaka odluka osnivača o prestanku i statusnim promjenama muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba, mora sadržavati odredbe o zaštiti i smještaju muzejske građe i muzejske dokumentacije na temelju prethodnog mišljenja Hrvatskoga muzejskog vijeća. Ova odredba da odluka mora sadržavati odredbe o zaštiti i smještaju muzejske građe i dokumentacije odnosi se na sve muzeje i galerije, te muzeje, galerije i zbirke unutar pravnih osoba bez obzira na to tko im je osnivač, dakle na javne i privatne muzeje, galerije i zbirke.

Člankom 20. definira se da je matična djelatnost organizirani oblik stručnog djelovanja unutar sustava muzeja Republike Hrvatske, a provode je matični muzeji. Matična djelatnost obuhvaća osobito poslove stručno-savjetodavne pomoći muzejima i galerijama, unaprjeđenja stručnog rada u muzejima i galerijama, podizanja razine zaštite i očuvanja muzejske građe, usklađivanja planova i programa rada i razvitka muzeja i galerija i koordinacije rada unutar sustava muzeja te stručnog nadzora nad radom muzeja. Određivanje statusa matičnog muzeja i galerije unutar sustava muzeja i galerija posebno ovisi o vrsti i važnosti muzejske građe i muzejske dokumentacije kojima muzej i galerija raspolaže, stručnoj osposobljenosti te opremi muzeja i galerije. Sredstva za obavljanje matične djelatnosti osiguravaju se u državnom proračunu. Ministar nadležan za kulturu određuje aktom iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona matične muzeje, njihove zadaće i način njihova obavljanja te tijela koordiniranja i njihove zadaće unutar sustava muzeja i galerija Republike Hrvatske.

Člankom 21. propisuje se da je ministarstvo nadležno za poslove kulture dužno redovito provjeravati rad matičnih muzeja i postojanje uvjeta za obavljanje matične djelatnosti.

Člankom 22. određuje se da se ustrojstvo i upravljanje muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirkama unutar pravnih osoba uređuje statutima i/ili drugim općim aktima muzeja i galerija, odnosno općim aktima pravnih osoba u čijem su sastavu, a u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju.

Člankom 23. propisuje se da su tijela javnih muzeja i galerija muzejsko vijeće, ravnatelj i stručno vijeće osim ako ovim Zakonom nije drugačije uređeno. Privatni muzeji i galerije imaju tijela propisana posebnim zakonom te stručno vijeće sukladno odredbama ovoga Zakona.

Člankom 24. određuje se da javni muzej i galerija s više od 5 zaposlenih ima muzejsko vijeće. Muzejsko vijeće ima 5 ili 7 članova, od kojih većinu imenuje osnivač iz redova istaknutih kulturnih, javnih i znanstvenih djelatnika, najmanje jednog bira stručno vijeće, a ako ono nije osnovano, stručno muzejsko osoblje, iz svojih redova te jednog člana biraju svi radnici sukladno Zakonu o radu. Broj članova muzejskog vijeća, način njihova izbora, mandat, donošenje odluka i druga pitanja u svezi s radom muzejskog vijeća uređuju se aktom o osnivanju i statutom javnog muzeja i galerije.

Člankom 25. propisuje se da muzejsko vijeće donosi programe rada i razvoja javnog muzeja i galerije na prijedlog ravnatelja i uz pribavljeno mišljenje stručnog vijeća, a ako ono nije osnovano stručnog osoblja te nadzire njihovo izvršavanje, usvaja financijski plan i godišnji obračun te izvješće o izvršenju programa rada i razvoja javnog muzeja i galerija, donosi statut uz prethodnu suglasnost osnivača, odnosno osnivača s većinskim udjelom, donosi druge opće akte javnog muzeja i galerije sukladno statutu te obavlja druge poslove određene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Člankom 26. utvrđuje se da javnim muzejom i galerijom upravlja ravnatelj koji organizira i vodi rad i poslovanje javnog muzeja i galerije, predlaže program rada i razvoja, vodi i odgovara za stručni rad javnog muzeja i galerije, predstavlja i zastupa javni muzej i galeriju u pravnom prometu i pred tijelima državne vlasti te obavlja druge poslove predviđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom. Nadalje, određuje se da ako javni muzej i galerija nema muzejsko vijeće, ravnatelj obavlja i sljedeće poslove: donosi programe rada i razvoja javnog muzeja i galerije uz pribavljeno mišljenje stručnog vijeća, a ako ono nije osnovano stručnog muzejskog osoblja, usvaja financijski plan i godišnji obračun te izvješće o izvršenju programa rada i razvoja javnog muzeja i galerije, donosi statut uz prethodnu suglasnost osnivača, odnosno osnivača s većinskim udjelom, donosi druge opće akte javnog muzeja i galerije sukladno statutu.

Člankom 27. propisuje se da ravnatelja javnog muzeja i galerije kojima je osnivač Republika Hrvatska imenuje i razrješava ministar nadležan za kulturu, a ako je Republika Hrvatska suosnivač javnog muzeja i galerije, propisuje se da ravnatelja imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu uz prethodno pribavljeno mišljenje suosnivača. Nadalje se propisuje da ravnatelja javnog muzeja i galerije, osim onih iz stavka 3. ovoga članka, kojima su osnivači županije, Grad Zagreb, gradovi i općine, imenuje i razrješava osnivač, odnosno više osnivača sporazumno na prijedlog muzejskih vijeća koja su obvezna pribaviti mišljenja stručnih vijeća, a ako ona nisu osnovana, uposlenoga stručnog muzejskog osoblja. Postupak i način imenovanja i razrješavanja pobježe se uređuje aktom o osnivanju, statutom i ugovorom osnivača. Nadalje se propisuje ako je u javnom muzeju i galeriji kojima su osnivači županije, Grad Zagreb, gradovi i općine zaposleno do pet zaposlenika, ravnatelja javnog muzeja i galerije imenuje i razrješuje osnivač odnosno više osnivača sporazumno, a postupak i način imenovanja i razrješavanja pobježe se uređuje aktom o osnivanju, statutom i ugovorom osnivača. Javni natječaj za imenovanje ravnatelja raspisuje i provodi osnivač odnosno jedan od osnivača utvrđen aktom o osnivanju, statutom ili ugovorom. Također je propisano da javni natječaj za imenovanje ravnatelja javnog muzeja i galerije iz stavaka 1. i 2. ovoga članka raspisuje i provodi muzej i galerija. Ne raspiše li javni muzej i galerija javni natječaj za imenovanje ravnatelja u propisanom roku, natječaj će raspisati osnivač. Propisuje se da se ravnatelj javnog muzeja i galerije imenuje na četiri godine i može biti ponovno imenovan. Nadalje, tijelo nadležno za provedbu nadzora nad zakonitošću rada javnog muzeja i galerije iz članka 34. stavka 2. ovoga Zakona na čijem području je sjedište javnog muzeja i galerije, razriješit će dužnosti ravnatelja i imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja bez provođenja javnog natječaja u slučajevima u kojima je ravnatelju javnog muzeja i galerije istekao mandat ili ovlast vršitelju dužnosti ravnatelja javnog muzeja i galerije, a osnivač, odnosno osnivači ne obave razrješenje i imenovanje u skladu sa stavicima 2. i 3. ovoga članka. Vršitelj dužnosti ravnatelja javnog muzeja i galerije iz stavka 6. ovoga članka kojega je imenovalo tijelo iz članka 34. stavka 2. ovoga Zakona, obavlja svoju dužnost do imenovanja ravnatelja odnosno vršitelja dužnosti ravnatelja u skladu sa stavicima 2. i 3. ovoga članka. Ovom prethodnom odredbom želi se osigurati redovito funkcioniranje javnih muzejskih ustanova u slučaju da se njihovi osnivači ne mogu sporazumjeti o imenovanju ravnatelja ustanove.

Člankom 28. propisuje se da ravnateljem javnog muzeja i galerije može biti imenovana osoba koja ima završen sveučilišni diplomski studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili s njim izjednačen studij, pet godina rada u muzejskoj djelatnosti ili deset godina rada u kulturi, znanosti ili drugom odgovarajućem području vezanom uz djelatnost muzeja i galerije, odlikuje se stručnim, radnim i organizacijskim sposobnostima te ispunjava druge uvjete utvrđene statutom.

Ravnatelj javnog muzeja i galerije imenuje se na temelju predloženog četverogodišnjeg programa rada. Uvjeti imenovanja ravnatelja ili drugog tijela koje prema posebnom propisu vodi poslovanje privatnog muzeja i galerije utvrđuju se statutom privatnog muzeja i galerije. Prema Etičkom kodeksu za muzeje Međunarodnog savjeta za muzeje ravnatelj ili rukovoditelj muzeja je ključno radno mjesto i prilikom imenovanja nadležna upravna tijela bi trebala voditi računa o znanju i sposobnostima koje su potrebne za popunjavanje tog radnog mjesta. Ove kvalitete bi trebale obuhvatiti odgovarajuću intelektualnu sposobnost i stručno znanje, upotpunjeno visokim standardima etičkog ponašanja.

Člankom 29. određuje se da muzej i galerija ima stručno vijeće od najmanje triju članova koje, sukladno statutu muzeja i galerije, čini stručno muzejsko osoblje iz članka 38. stavka 1. i stavka 2. ovoga Zakona i ravnatelj muzeja i galerije odnosno druga osoba koja vodi poslovanje privatnog muzeja i galerije prema posebnom zakonu. Stručno vijeće razmatra i daje mišljenja o stručnim i drugim pitanjima rada i razvitka muzeja i galerije, predlaže način organiziranja i vođenja stručnog rada, plan i program rada muzeja i galerije, te obavlja i druge poslove određene aktom o osnivanju, statutom muzeja i galerije ili drugim općim aktom.

Člankom 30. određuje se da muzej, galerija i zbirka unutar pravne osobe ima voditelja i muzejsko vijeće. Muzejsko vijeće sastavljeno je od zaposlenika muzeja, galerije i zbirke te pravne osobe u čijem je sastavu muzej, galerija i zbirka, a način njegova osnivanja utvrđuje se općim aktom pravne osobe u čijem je sastavu. Voditelj muzeja, galerije i zbirke unutar pravne osobe član je muzejskog vijeća. Sastav, zadaće i način rada muzejskog vijeća pobliže se uređuju pravilnikom o radu muzeja, galerije i zbirke unutar pravne osobe, a donosi ga voditelj muzeja, galerije ili zbirke. Voditelj muzeja, galerije i zbirke unutar pravne osobe mora ispunjavati iste uvjete kao i ravnatelj muzeja, a imenuje ga i razrješuje tijelo upravljanja pravne osobe u sastavu koje je muzej, galerija i zbirka.

Člankom 31. utvrđuje se da se muzejska građa i muzejska dokumentacija muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba, kojima su osnivači Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine, kao i prostori u kojima je ona smještena, obvezno osiguravaju kod osiguravajućeg društva za one rizike i u opsegu s kojim su suglasni osnivači. Sredstva za osiguranje muzejske građe i muzejske dokumentacije, kao i prostora u kojima je ona smještena, osiguravaju osnivači muzeja i galerija te osnivači pravnih osoba unutar kojih su muzeji, galerije i zbirke.

Člankom 32. određuje se da sredstva za rad muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba osigurava osnivač. Sredstva za posebne programe osiguravaju osnivači, a ovisno o svom interesu i tijela državne uprave u čijem je djelokrugu program koji se ostvaruje, kao i županije, Grad Zagreb, gradovi i općine na području kojih se program ostvaruje te druge pravne i fizičke osobe. Sredstva za rad muzeji i galerije osiguravaju i iz vlastitih prihoda, sponzorstvima, darovanjima i na drugi način u skladu sa zakonom. Prema Etičkom kodeksu za muzeje Međunarodnog savjeta za muzeje nadležno upravno tijelo bi trebalo osigurati dostatna sredstva za obavljanje i razvitak aktivnosti muzeja. Sa svim sredstvima se mora postupati na profesionalan način.

Člankom 33. određuje se da stručni nadzor nad radom muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba, kao i nad zaštitom muzejske građe i muzejske dokumentacije, obavljaju matični muzeji, a stručni nadzor nad radom matičnih muzeja i zaštitom njihove muzejske građe i muzejske dokumentacije ministarstvo nadležno za poslove kulture. Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba dužni su matičnom muzeju, odnosno

ministarstvu nadležnom za poslove kulture, na njihov zahtjev, omogućiti uvid u podatke potrebne za obavljanje stručnog nadzora.

Člankom 34. određuje se da nadzor nad zakonitošću rada muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba kojima je osnivač ili suosnivač Republika Hrvatska obavlja ministarstvo nadležno za poslove kulture. Nadzor nad zakonitošću rada muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba kojima su osnivači županije, Grad Zagreb, gradovi i općine te druge pravne i fizičke osobe, obavljaju uredi državne uprave županija na području kojih je njihovo sjedište, odnosno ured nadležan za kulturu Grada Zagreba.

Člankom 35. određuje se da ako nadležno tijelo iz članka 34. Zakona u obavljanju nadzora nad zakonitošću rada utvrdi da muzej i galerija, odnosno muzej, galerija i zbirka unutar pravne osobe, ne ispunjava koji od uvjeta iz članka 16. i članka 17. stavaka 1. i 2. Zakona o muzejima, odredit će osnivaču rok u kojem je dužan otkloniti uočene nedostatke. Ne otkloni li osnivač uočene nedostatke u ostavljenom roku, nadležno upravno tijelo donijet će rješenje o zabrani rada muzeja i galerije, odnosno muzeja, galerije i zbirke i druge pravne osobe.

Člankom 36. određuje se da inspekcijski nadzor nad muzejskom građom i muzejskom dokumentacijom koja se štiti kao kulturno dobro, prema članku 8. stavku 1. Zakona, obavljaju inspektori zaštite kulturnih dobara sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i na temelju njega donesenih propisa. Muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba dužni su inspektoru osigurati uvjete za provedbu nadzora, omogućiti mu pregled kulturnoga dobra, uvid u dokumentaciju koju zatraži i dati mu potrebne podatke i obavijesti.

Člankom 37. definira se da stručno muzejsko osoblje čine zaposlenici u muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirkama unutar pravnih osoba koji prema odredbama ovoga Zakona ispunjavaju uvjete za postavljenje u odgovarajuća stručna muzejska zvanja, odnosno zvanja za obavljanje stručnih poslova u muzeju, kao i pomoćnih stručnih poslova. Stručno muzejsko osoblje dužno je u svome radu pridržavati se načela muzejske struke, zakona i drugih propisa kojima se uređuje obavljanje muzejske djelatnosti. Stručna muzejska zvanja odnosno zvanja za obavljanje stručnih poslova u muzeju, kao i pomoćnih stručnih poslova mogu stjecati i samostalni stručnjaci u skladu s ovim Zakonom i pravilnikom iz stavka 4. ovoga članka. Uvjete i način stjecanja stručnih muzejskih zvanja i drugih zvanja u muzejskoj struci propisat će pravilnikom ministar nadležan za kulturu na prijedlog Hrvatskoga muzejskog vijeća, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra nadležnog za poslove znanosti i obrazovanja. Prema Etičkom kodeksu za muzeje Međunarodnog savjeta za muzeje muzejski stručnjaci su osoblje muzeja koje ima specijalizirano obrazovanje ili posjeduje odgovarajuće iskustvo u praksi u područjima relevantnim za upravljanje i djelatnost muzeja, kao i nezavisne osobe koje poštuju ICOM-ov Etički kodeks za muzeje, a rade za muzeje.

Člankom 38. propisuje se da su stručna muzejska zvanja u muzejskoj struci kustos, viši kustos i muzejski savjetnik. Stručne poslove u muzeju i galeriji te muzeju, galeriji i zbirci unutar pravne osobe obavljaju muzejski pedagog, viši muzejski pedagog i muzejski pedagog savjetnik, dokumentarist, viši dokumentarist, dokumentarist savjetnik, informatičar, viši informatičar, informatičar savjetnik, voditelj marketinga, viši voditelj marketinga, savjetnik za marketing, voditelj odnosa s javnošću, viši voditelj odnosa s javnošću, savjetnik za odnose s javnošću, konzervator-restaurator, diplomirani knjižničar, arhivist, kao i drugi stručnjaci ovisno o potrebama muzeja. Također, određuje se da pomoćne stručne poslove u muzeju i galeriji te muzeju, galeriji i zbirci unutar pravne osobe obavljaju muzejski tehničar, viši

muzejski tehničar, fotograf, viši fotograf, restaurator tehničar, pomoćni knjižničar, knjižničar, arhivski tehničar, kao i druge stručne osobe ovisno o potrebama muzeja. Za stručno osoblje drugih struka i zvanja zaposleno u muzeju i galeriji te muzeju, galeriji i zbirci unutar pravne osobe u pogledu polaganja stručnih ispita i stjecanja viših zvanja primjenjuju se propisi kojima je uređeno polaganje stručnih ispita i stjecanja zvanja u njihovim strukama. Tako knjižničari polažu stručne ispite i stječu zvanja prema Pravilniku o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u knjižničarskoj struci (Narodne novine, br. 28/11, 16/14 i 60/14 - Ispravak), arhivisti prema Pravilniku o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u arhivskoj struci (Narodne novine, br. 107/10), a konzervator–restaurator prema Pravilniku o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja (Narodne novine, br. 59/09, 117/12 i 57/13).

Člankom 39. određuje se da pravo na polaganje stručnog ispita za stručna muzejska zvanja i druga zvanja u muzejskoj struci imaju osobe sa završenim obrazovanjem propisanim za odgovarajuće stručno muzejsko i drugo zvanje u muzejskoj struci i s najmanje godinu dana radnog, odnosno pripravničkog, staža obavljenog u muzeju i galeriji, te muzeju, galeriji i zbirci unutar pravne osobe s punim radnim vremenom u muzejskoj struci pod vodstvom mentora. U pripravnički staž ubraja se i razdoblje stručnog osposobljavanja za rad u smislu odredbi Zakona o radu. Pravo polaganja stručnog ispita za stručna muzejska zvanja i druga zvanja u muzejskoj struci imaju i samostalni stručnjaci u području muzejske djelatnosti koji ne ispunjavaju uvjete iz stavaka 1. ovoga članka ako imaju završeno obrazovanje propisano za odgovarajuće stručno muzejsko i drugo zvanje u muzejskoj struci te su sudjelovali u realizaciji muzejsko-izložbenih projekata te muzejskih inovativnih i konceptualnih umjetničkih praksi sukladno pravilniku iz stavka 3. ovoga članka. Uvjeti i način polaganja stručnog ispita za stručna muzejska zvanja i druga zvanja u muzejskoj struci, program stručnih ispita i ispitno gradivo, sastav i rad ispitnih povjerenstava utvrđuje se pravilnikom iz članka 37. stavka 4. ovoga Zakona.

Člankom 40. utvrđuje se da se Hrvatsko muzejsko vijeće osniva pri ministarstvu nadležnom za poslove kulture kao savjetodavno tijelo za obavljanje stručnih i drugih poslova muzejske djelatnosti određenih ovim Zakonom. Hrvatsko muzejsko vijeće ima predsjednika i 6 članova. Predsjednika i članove Hrvatskoga muzejskog vijeća imenuje i razrješava ministar nadležan za kulturu. Za predsjednika i članove Hrvatskoga muzejskog vijeća mogu se imenovati osobe koje su istaknuti muzejski stručnjaci. Ministar nadležan za kulturu pokreće postupak imenovanja predsjednika i članova Hrvatskoga muzejskog vijeća pozivom muzejskim strukovnim udrugama, muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirkama unutar pravnih osoba da podnesu pisane i obrazložene prijedloge osoba za izbor predsjednika i članova Hrvatskoga muzejskog vijeća. Javni poziv objavljuje se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za poslove kulture, a rok za podnošenje prijedloga ne može biti kraći od 30 dana od dana objave javnog poziva. Mandat članova Hrvatskoga muzejskog vijeća traje 4 godine. Hrvatsko muzejsko vijeće donosi poslovnik o svom radu. Postupak imenovanja Hrvatskog muzejskog vijeća, kao jednog od kulturnih vijeća, usklađen je s postupkom imenovanja drugih kulturnih vijeća prema Zakonu o kulturnim vijećima, s time da je predviđen dulji rok trajanja javnog poziva.

Člankom 41. određuje se da Hrvatsko muzejsko vijeće razmatra stanje u muzejskoj djelatnosti u Republici Hrvatskoj, predlaže mjere za poticanje njezinog razvitka i unaprjeđivanja, obavlja poslove predviđene ovim Zakonom i drugim propisima, kao i druge poslove koje mu povjeri ministar nadležan za kulturu.

Člankom 42. propisuje se da se sredstva za rad Hrvatskoga muzejskog vijeća osiguravaju u državnom proračunu.

Člankom 43. propisuju se kazne za prekršaje, te predviđaju novčane kazne za muzeje i galerije te pravne osobe unutar kojih je muzej, galerija i zbirka, kao i za odgovorne osobe u slučaju nepridržavanja određenih odredbi ovoga Zakona.

Člankom 44. propisuje se da su muzeji i galerije te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba dužni uskladiti svoje statute i druge opće akte i svoj rad s odredbama ovoga Zakona u roku od 120 dana od dana njegova stupanja na snagu, te da Upravna vijeća muzeja koja su ustrojena prema odredbama Zakona o muzejima (Narodne novine, br. 142/98 i 65/2009) nastavljaju rad do isteka mandata, odnosno razrješenja kao muzejska vijeća prema odredbama ovoga Zakona.

Člankom 45. određuje se da su muzeji i galerije, te muzeji, galerije i zbirke unutar pravnih osoba koji nisu u cijelosti inventarizirali muzejsku građu i dokumentaciju dužni pristupiti inventarizaciji muzejskih predmeta koji do stupanja na snagu ovoga Zakona nisu uvedeni u inventarnu knjigu. Ravnatelji muzeja i galerija odnosno voditelji muzeja, galerija i zbirki unutar pravnih osoba dužni su u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti program inventarizacije i upisa muzejske građe i dokumentacije u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske s utvrđenim vremenskim rokovima izvršenja i o tome obavijestiti Ministarstvo kulture. Trajan je problem koji već niz godina opterećuje poslovanje muzeja i galerija, neupisana i nesređena muzejska građa i dokumentacija. Ovom odredbom, kao i predviđenim prekršajnim odredbama, ovaj problem će se u primjerenom roku riješiti, kako bi se osigurala cjelovita zaštita i osiguranje muzejske građe i dokumentacije kao nacionalnog blaga.

Člankom 46. određuje se da osobe koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona imaju muzejska stručna zvanja preparator, viši preparator, restaurator, viši restaurator i restaurator savjetnik stečena temeljem Zakona o muzejima (Narodne novine, broj 142/98 i 65/09) prevode se u odgovarajuća zvanja propisana Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 57/13 i 152/14)) i Pravilnikom o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja (Narodne novine, broj 59/09, 117/12 i 57/13). U slučaju iz stavka 1. ovoga članka stručno zvanje preparator prevodi se u stručno zvanje restaurator tehničar, stručno zvanje viši preparator prevodi se u stručno zvanje viši restaurator tehničar, stručno zvanje restaurator prevodi se u stručno zvanje konzervator-restaurator, stručno zvanje viši restaurator prevodi se u stručno zvanje viši konzervator-restaurator, stručno zvanje restaurator savjetnik prevodi se u stručno zvanje konzervator-restaurator savjetnik. Ovom odredbom izjednačavaju se muzejska stručna zvanja preparator, viši preparator, restaurator, viši restaurator i restaurator savjetnik sa stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te se propisuju isti uvjeti i način stjecanja zvanja sukladno Pravilniku o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja. Prethodno navedena zvanja koja su se stjecala temeljem Zakona o muzejima spadaju u područje konzervatorsko-restauratorske djelatnosti, za koju djelatnost je lex specialis Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara temeljem kojeg je donijet Pravilnik o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja, te se ta zvanja stoga prevode i ubuduće će se stjecati prema prethodno navedenim propisima.

Člankom 47. utvrđuje se da je muzejska građa i muzejska dokumentacija, koja je imala status društvenog vlasništva, a na dan stupanja na snagu Zakona o ustanovama zatečena je u javnim ustanovama muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirnama unutar javnih ustanova, državno vlasništvo. Zakonom o muzejima iz 1998. godine, koji također sadrži ovu odredbu, utvrđen je opseg državnog vlasništva na muzejskoj građi i dokumentaciji. Zadržavanjem ove odredbe u ovom Zakonu osigurava se učinkovita zaštita državne imovine i nacionalnog blaga i nadalje, te pravna sigurnost u postupanju i upravljanju tom imovinom.

Člankom 48. propisuje se da će ministar nadležan za kulturu donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnike iz članka 7. stavka 2., članka 8. stavka 3., članka 9. stavka 2., članka 16., članka 18. stavka 3. i članka 37. stavka 4. ovoga Zakona. Hrvatsko muzejsko vijeće dužno je predložiti ministru nadležnom za kulturu donošenje propisa iz članka 7. stavka 2., članka 8. stavka 3., članka 9. stavka 2., članka 16. i članka 37. stavka 4. ovoga Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Do stupanja na snagu navedenih propisa, u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona, primjenjivat će se: Pravilnik o očevidniku muzeja te muzeja, galerija i zbirki unutar ustanova i drugih pravnih osoba (Narodne novine, broj 96/99), Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju (Narodne novine, broj 115/2001), Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi (Narodne novine, broj 108/2002), Pravilnik o načinu i mjerilima za povezivanje u sustav muzeja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 120/2002 i 82/2006), Pravilnik o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije (Narodne novine, broj 30/2006), te Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u muzejskoj struci (Narodne novine, br. 97/2010 i 112/2011).

Člankom 49. određuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o muzejima (Narodne novine, br. 142/98 i 65/2009).

Člankom 50. propisuje se da ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske, kao niti u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora je iznio primjedbu da je Nacrt prijedloga Zakona o muzejima potrebno pravno i nomotehnički doraditi što je prihvaćeno te je Konačni prijedlog Zakona u tom smislu i preuređen.

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora iznio je primjedbe na članak 3. Prijedloga kojim se uređuje gospodarska djelatnost, što je prihvaćeno, te se predlaže da muzej može obavljati drugu djelatnost, ali obavljanjem te djelatnosti muzej ne smije

narušavati stručne i tehničke standarde propisane za obavljanje muzejske djelatnosti. Također, iznesena je primjedba Odbora da normiranje i definiranje muzejske djelatnosti u obliku virtualnog muzeja nije prihvatljivo rješenje, budući da djelatnost virtualnog muzeja nije definirana međunarodnim konvencijama, te bi normiranje iste moglo otvoriti pitanja u svezi zaštite autorskih i srodnih prava. Ova primjedba je također prihvaćena na način da su iz Konačnog prijedloga zakona brisane odredbe o virtualnim muzejima, te je prepušteno da ministar nadležan za kulturu pravilnikom utvrdi standarde za sve vrste muzeja.

Također su razmotreni svi prijedlozi i primjedbe izneseni **na sjednici Hrvatskoga sabora** prilikom razmatranja teksta u prvom čitanju. U tom kontekstu je precizirana odredba koja se odnosi na primjenu Direktive o uslugama na unutarnjem tržištu na način da je navedeno da se ona primjenjuje samo na privatne muzeje i galerije, čime je otklonjen prigovor da bi nacionalno blago moglo postati roba u smislu tržišne kategorije. Također je precizirano da muzeji i galerije mogu obavljati i druge djelatnosti, a pri čemu je izostavljeno navođenje gospodarske djelatnosti. Naime, muzeji obavljaju i knjižničku djelatnost, a što se tiče gospodarske djelatnosti, mogu ih obavljati u skladu s posebnim propisima koji propisuju određena ograničenja. U tekst Konačnog prijedloga unesena je i odredba prema kojoj se obavljanjem drugih djelatnosti ne smiju narušiti stručni i tehnički standardi i javna misija muzeja. Ovime je otklonjen prigovor koji se odnosio na to da bi muzeji obavljanjem gospodarske djelatnosti mogli zapasti u niz problema, financijskih i drugih, za koje bi onda odgovarao osnivač. Ovime se praktički zadržava sadašnje stanje koje se precizira ovim Zakonom. Prihvaćen je dio primjedbi koji se odnosio na definiciju muzeja i muzejske djelatnosti, tako da su prihvaćene definicije ICOM-a za javne i privatne muzeje, ali se moralo u skladu s odredbama Direktive o uslugama na unutarnjem tržištu omogućiti da se muzejska djelatnost obavlja bez ograničenja u pogledu pravnih oblika, tj. da je mogu obavljati i udruge, zadruge, zaklade, trgovačka društva i obrtnici, a što je Hrvatska obrtnička komora izričito i zatražila. Također je otklonjen prigovor da bi muzejska građa i dokumentacija kao nacionalno blago moglo postati predmetom nekontrolirane prodaje, što inače ograničava Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, na način da je propisano da su muzeji i galerije dužni redovito inventarizirati muzejsku građu te prijavljivati muzejsku građu i dokumentaciju radi uspostavljanja zaštite na istoj sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Pored toga, predviđen je u prijelaznim odredbama Konačnog prijedloga zakona i program inventarizacije i upisa muzejske građe u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Osim navedenoga u tekstu Konačnog prijedloga zakona navedeno je da javni muzeji ne mogu prodavati i zamjenjivati muzejsku građu bez suglasnosti ministarstva nadležnog za kulturu, a u slučaju prodaje pribavljena sredstva mogu se isključivo koristiti za nabavu nove muzejske građe. Nadalje, razina dokumentiranosti muzejske građe nije umanjena već će je propisano da će ministar nadležan za kulturu pravilnikom propisati sadržaj i način vođenja dokumentacije o muzejskoj građi i muzejskoj dokumentaciji, te uzimajući u obzir prethodno navedene mjere, razina dokumentiranosti muzejske građe bit će svakako povećana.

Tekst Konačnog prijedloga zakona razlikuje se u odnosu na Prijedlog zakona i u sljedećim rješenjima:

U članak 1. stavak 2. unesena je odredba da je muzejska djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku i da se obavlja kao javna služba. Ova odredba je bila sadržana u člancima 4. i 5. Prijedloga zakona, ali je ocjenjeno da se s obzirom na redoslijed i jasnoću uređenja materije, treba odmah istaknuti status muzejske djelatnosti i način njezinog obavljanja.

U članku 2. precizirano je da se u ovaj Zakon prenose odredbe Direktive o uslugama na unutarnjem tržištu koje se primjenjuju na privatne muzeje i galerije. Ovo je u skladu s stajalištem stručne službe Europske komisije. Naime, prema Direktivi privatnim pružateljima

usluga ne smije se ograničiti pravni oblik obavljanja djelatnosti, tako da privatni muzeji i galerije mogu biti i trgovačka društva, obrti i dr., što je razvidno i iz definicije muzeja, sadržane u članku 3. Konačnog prijedloga.

U članku 3. preuređena je definicija muzejske djelatnosti i muzeja, tako da je uvažena definicija koji sadrži Etički kodeks za muzeje Međunarodnog savjeta za muzeje (ICOM). Definicijom muzeja utvrđuje se da je muzej javna ustanova ili njezina ustrojbeno jedinica koji trajno obavljaju muzejsku djelatnost kao javni muzej, te ustanova, udruga, zadruga, zaklada, trgovačko društvo ili njihova ustrojbeno jedinica i obrtnik koji trajno obavljaju muzejsku djelatnost kao privatni muzeji, u službi društva i njegovog razvitka, otvoreni za javnost, a u skladu s uvjetima propisanim ovim Zakonom. Uz to, treba istaknuti da je Hrvatska obrtnička komora izričito zatražila da se obrtnicima mora u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i zajamčenim poduzetničkim slobodama omogućiti obavljanje muzejske djelatnosti što je i prihvaćeno. Uzeto je u obzir da u drugim državama muzeji mogu biti i zaklade i druge neprofitne pravne osobe. U članku 3. dodatno je uređen pojam galerije, tako da je izložbena galerija tj. galerija koje nema muzejsku građu posebno definirana. Izbrisana je definicija virtualnog muzeja, galerije i zbirke, budući da će pitanje ovog oblika obavljanja muzejske djelatnosti biti uređeno podzakonskim aktom.

U tekst Konačnog prijedloga Zakona izostavljeno je da muzeji i galerije obavljaju i gospodarsku djelatnost, na što su dane brojne primjedbe, već je određeno da muzej i galerije mogu obavljati i druge djelatnosti sukladno posebnim propisima te statutu. Uz to su predviđena i ograničenja kako ne bi došlo do narušavanja propisanih stručnih i tehničkih standarda obavljanja muzejske djelatnosti (članak 5.).

Za strane muzeje i galerije koji povremeno ili privremeno mogu obavljati muzejsku djelatnost u Republici Hrvatskoj bez upisa muzejske djelatnosti u sudski ili drugi odgovarajući registar predviđeno je vremensko ograničenje za takve aktivnosti, do najviše devedeset dana u kalendarskoj godini (članak 6. stavak 2.). Na ovaj način otklonjen je prigovor da je predmetna odredba neprecizna i da se neće moći u praksi ograničiti ili spriječiti njezina zlouporaba.

Predviđena je izričita obveza i zaduženje za muzeje i galerije u pogledu redovitog upisa muzejskih predmeta u inventarne knjige te prijavljivanja muzejske građe i dokumentacije nadležnim tijelima, Konzervatorskim odjelima Ministarstva kulture i Gradskom zavodu za zaštitu spomenika kulture i prirode u Zagrebu, radi uspostave zaštite sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (članak 8. stavak 2.). Također su u prijelaznoj odredbi članka 45. Konačnog prijedloga predviđene provedbene mjere za one muzeje i galerije koji nisu u cijelosti inventarizirali svoju muzejsku građu. Na ovaj način se osigurava cjelovita zaštita muzejske građe i dokumentacije primjenom propisa koji uređuju zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

U pogledu pribavljanja muzejske građe, precizirano je da se radi o terenskom radu i istraživanju te prikupljanju muzejske građe (članci 10. i 11.). Naime, pod terenskim istraživanjem često se podrazumijeva arheološko istraživanje, međutim postoje i drugi načini prikupljanja građe na terenu, što je na ovaj način predviđeno.

U Konačni tekst zakona unesena je nova odredba koja uređuje izuzimanje od ovrhe i osiguranja prema posebnom propisu (Ovršnom zakonu) muzejske građe i dokumentacije u vlasništvu stranog muzeja i galerije ili strane države koju na temelju pisanog ugovora posudi muzej i galerija u Republici Hrvatskoj radi izlaganja, stručne i znanstvene obrade (članak 12. stavak 2.). Ova odredba je unesena iz razloga što se pravni institut tzv. imuniteta od zapljene primjenjuje u međunarodnoj razmjeni građe radi izlaganja, tako da se za muzejsku građu u vlasništvu Republike Hrvatske koja je od nacionalnog značenja redovito zahtjeva ugovaranje ovakve klauzule. Ovakva rješenja imaju i neke druge zemlje npr. Velika Britanija. Ovime će se olakšati organiziranje međunarodnih izložbi i suradnja među muzejskim institucijama.

Propisan je način rješavanja pitanja premještanja muzejske građe i dokumentacije koja je državno vlasništvo iz jednog u drugi javni muzej i galeriju, na način da o tome odlučuje ministarstvo nadležno za poslove kulture uz prethodno mišljenje Hrvatskog muzejskog vijeća (članak 13. stavak 1.). Razlog za uređivanje ovog pitanja leži u činjenici da se u praksi pojavljuju značajni problem kada postoji opravdani razlozi za premještanje muzejske građe, a nema jasno propisanog načina rješavanja ovoga pitanja.

U skladu s definicijom muzeja, preuređen je način osnivanja muzeja i galerija, tako da javne muzeje osnivaju Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine, a privatne muzeje druge pravne i fizičke osobe (članak 15. stavak 1. i 2.). Također je brisana odredba o virtualnim muzejima, galerijama i zbirkama, s obzirom na prethodno navedeno.

Nastavno na prethodno navedeno, ustrojstvo i upravljanje usklađeno je s definicijom javnog i privatnog muzeja. Tijela javnog muzeja i galerije su muzejsko vijeće, ravnatelj i stručno vijeće, dok privatni muzeji i galerije imaju tijela propisana posebnim zakonom te stručno vijeće sukladno ovom zakonu (članak 23. i 24.).

Definiranje stručnog muzejskog osoblja je izmijenjeno na način da je predviđeno da je temeljno muzejsko zvanje kustos, dok ostala zvanja predstavljaju stručne poslove u muzejima i galerijama, odnosno pomoćne poslove. Na ovaj način je otklonjen prigovor da se temeljna muzejska zvanja ne mogu izjednačiti s drugima stručnim poslovima u muzejskoj struci (članak 38.). Također, su izjednačena i prevedena muzejska stručna zvanja preparator, viši preparator, restaurator, viši restaurator i restaurator savjetnik u odgovarajuća stručna zvanja u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti čime se propisuju isti uvjeti i način stjecanja zvanja sukladno Pravilniku o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja.

Izmijenjen je način imenovanja predsjednika i članova Hrvatskoga muzejskog vijeća na način da ih imenuje ministar nadležan za kulturu iz reda istaknutih muzejskih stručnjaka na temelju javnog poziva. Ministar nadležan za kulturu pokreće postupak imenovanja predsjednika i članova Hrvatskoga muzejskog vijeća pozivom muzejskim strukovnim udrugama, muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirkama unutar pravnih osoba da podnesu pisane i obrazložene prijedloge osoba za izbor predsjednika i članova Hrvatskoga muzejskog vijeća. Javni poziv objavljuje se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za poslove kulture, a rok za podnošenje prijedloga ne može biti kraći od 30 dana od dana objave javnog poziva. Postupak imenovanja Hrvatskoga muzejskog vijeća, kao de facto jednog od kulturnih vijeća, usklađen je s postupkom imenovanja drugih kulturnih vijeća prema Zakonu o kulturnim vijećima, s time da je predviđen dulji rok trajanja javnog poziva (članak 40.).

Dodatno su uređene prekršajne odredbe, tako da su predviđene i sankcije za propust ako se uredno ne upisuju muzejski predmeti u inventarne knjige te ne prijavljuju muzejske zbirke radi upisa u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Također su predviđene novčane kazne i za pravne i fizičke osobe koje započnu obavljanje muzejske djelatnosti iako muzejsku djelatnost nisu upisale u sudski ili drugi odgovarajući registar (članak 43.).

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora smatra da je potrebno predvidjeti odredbu koja će detaljno propisati značaj i ulogu Muzejskog dokumentacijskog centra kao javne ustanove od nacionalnog značenja i središnjeg informacijsko-dokumentacijskog centra unutar muzejskog sustava. Primjedbe Odbora su razmotrene, međutim ocijenjeno je da u sadašnjem Zakonu o muzejima nije uređen status Muzejskog dokumentacijskog centra te da za time ne postoji potreba ni za ubuduće jer su njegove zadaće

propisane pravilnikom koji se donosi na temelju Zakona o muzejima, a ta ustanova već postoji i uspješno djeluje dugi niz godina u danim pravnim okvirima.

U raspravi pred Hrvatskim saborom predloženo je da se omogući gradovima i općinama koji imaju do 35 000 stanovnika obavljanje muzejske djelatnosti putem centara za kulturu i pučkih i otvorenih učilišta, što nije prihvaćeno jer navedene jedinice lokalne samouprave imaju mogućnosti obavljati muzejsku djelatnost putem muzeja i galerija kao samostalnih pravnih osoba. Usvajanje ovoga prijedloga imalo bi za posljedicu gašenje niza muzeja i galerija koji samostalno obavljaju svoju djelatnost što bi narušilo razinu stručne obrade i zaštite muzejske građe i dokumentacije kao nacionalnog blaga, jer bi muzejska djelatnost postala dopunska djelatnost drugih ustanova. Također, nije prihvaćen prijedlog da se dodatno definiraju ovlasti ravnatelja i muzejskog vijeća s obzirom da su zadaće i ovlasti ovih tijela detaljno uređene, a mogu se dodatno urediti i statutima na koje suglasnost daje osnivač. Što se tiče prigovora da voditelj za marketing i voditelj odnosa s javnošću nisu muzejska zvanja, ističe se da se radi o stručnim poslovima u muzejima koji su uobičajeni i predviđeni i sadašnjim propisima (Pravilnik o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije), a na međunarodnoj razini uređuju ih dokumenti ICOM-a. Prema tome, opravdani su razlozi za uvrštavanje ovih stručnih zvanja u red stručnih poslova koji se obavljaju u muzejima i galerijama. Također, nije prihvaćena primjedba da se Direktiva o uslugama na unutarnjem tržištu ne primjenjuje na muzejsku djelatnost te da muzeji ne mogu biti trgovačka društva, s obzirom da o primjeni ove Direktive postoji očitovanje Stručne službe Europske komisije u smislu da se ona primjenjuje na privatne muzeje i galerije. Također, u kontekstu primjene ove Direktive obveza je omogućiti i drugim pravnim osobama, osim ustanova, obavljanje muzejske djelatnosti, a što uključuje trgovačka društva koja, prema izričitoj odredbi Zakona o trgovačkim društvima, mogu obavljati i svaku drugu djelatnost, dakle ne samo gospodarsku. Što se tiče prigovora da u slučaju prestanka muzeja nije uređeno pitanje skrbi o građi za muzeje koji su trgovačka društva, to pitanje je riješeno izričitom odredbom članka 19. stavka 3. Konačnog prijedloga da odluka o prestanku i statusnim promjenama muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba, mora sadržavati odredbe o zaštiti i smještaju muzejske građe i muzejske dokumentacije na temelju prethodnog mišljenja Hrvatskoga muzejskog vijeća.